

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Հայաստանի Առջեւ Ծառացած Նոր Մարտահրավերները

Մայիս 4-էն սկսեալ Հայաստանի տարածքին հանուեցան ազատ տեղաշարժի սահմանափակումները, որոնք հաստատուած էին պայքարելու համար «Քորոնա» ժահրի տարածման դէմ: Որոշ բացառութիւններով, արտօնութիւն տրուեցաւ վաճառատուներուն, ճաշարաններուն եւ այլ աշխատատեղերուն՝ բանալու իրենց դռները: Հանրային փոխադրամիջոցներու տակաւին չեն աշխատիր, նկատի առնելով, որ այնտեղ դժուար է մարդոց միջեւ հեռաւորութիւն պահելու կանոններուն հետեւիլը: Ինչ կը վերաբերի դպրոցներուն ու կրթական հաստատութիւններուն, նախապէս արդէն յայտարարուած էր, որ այս տարուայ համար անոնք բոլորը փակուած են:

Աստիճանաբար «Բնականոն կեանքի» վերադառնալու ուղղուած այս քայլերը կ'առնուին հակառակ անոր որ, վերջին օրերուն վարակուածներու թիւի զգալի աճ կ'արձանագրուի, ինչ որ կը մղէ առողջապահութեան նախարար Արսէն Թորոսեանին մտահոգութիւն յայտարարելու, որ մինչեւ Մայիսի վերջը 10 հազար հոգի կրնայ վարակուիլ ժահրի հիւանդութեամբ՝ առաւել եւս ծանրաբեռնելով առողջապահական համակարգը: Վերջին օրերուն մշտադաւանող թիւերու այս աճը պայմանաւորուած է մի քանի ազդակներով: Առաջինը այն է որ, վերջին շրջանին քննութիւններու թիւը աւելցած է եւ օրական հազար եւ անէլի քննութիւններ կը կատարուի: Որքան բարձրանայ քննութիւններու թիւը, այնքան աւելի վարակակիրներ ի յայտ կու գան: Երկրորդ պատճառը այն է որ, երկու շաբաթ առաջ արտօնութեան շինարարութեան ոլորտի եւ արտադրամասերու գործունէութիւնը, որմէ ետք թիւերը սկսան բարձրանալ: Վարակակիրներու թիւի աճին կը նպաստեն նաեւ քաղաքացիներու կողմէն ընկերային հեռաւորութիւն չպահպանելու եւ դիմակներ չօգտագործելու երեւոյթները:

Երկիրը բանալու կառավարութեան այս որոշումները կ'արժանանայ քննադատութեան, երկու իրարամերձ առարկութիւններով: Ոմանց կարծիքով սահմանափակումները դրուած էին այն ժամանակ երբ օրական 20-40 նոր վարակակիր կը յայտնաբերուէր, իսկ այժմ այդ թիւերը հասած են օրական 150 եւ անէլի ու որոշում կը կայացուի բանալու տնտեսութիւնը: Միւս կողմէ սակայն, կառավարութիւնը եւ ժողովուրդը ունեցան մէկ ամիս ժամանակաշրջան, պատրաստուելու հիւանդութեան յաջորդ ալիքներուն եւ ձեւեր գտնելու՝ ապրելու վարակին հետ: Կը հնչեն քննադատութիւններ, որ արտակարգ դրութիւն հաստատելով ու երկիրը

Հայաստանի Մէջ Չկայ Որեւէ Մաֆիոզ Ուժ, Որ Ի Վիճակի Է Խաթարելու Մեր Երկրի Կայունութիւնը. Փաշինեան

Հայաստանի խորհրդարանի նախագահութիւնը, ուր ոչ բոլորը կը պահեն առողջապահութեան կանոնները

Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ, 2018-ի Մայիսին ի վեր հաստատուած է ժողովրդավարական կայունութիւն: «Արմէնիոն»-ի փոխանցումով՝ այս մասին Ազգային ժողովէն ներս կառավարութեան ծրագրի կատարման ընթացքին եւ արդիւնքներու մասին տարեկան գեկոյցի քննարկումի ժամանակ ըսած է ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան:

«Հայաստանի Հանրապետութիւնը կայուն ժողովրդավարական պետութիւն է: Գիտէք, Հայաստանի Հանրապետութիւնում շատ երկար տարիներ հաստատուած է եղել

մենատիրական կայունութիւն: Եւ մենատիրական կայունութեան ֆոնին ժողովրդավարական կայունութիւնը երբեմն կարող է թողնել անկայունութեան տպաւորութիւն: Բայց ես ուզում եմ արձանագրել, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնում հաստատուած է ժողովրդավարական կայունութիւն, հաստատուած է ժողովրդական եւ ժողովրդավարական իշխանութիւն, եւ Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովրդավարական կայունութեանը ոչինչ չի սպառնում: Պատիւ

«Վերջին Երկու Տարիներուն Հայաստանը Ժողովրդավարացման Առումով Լուրջ Յառաջընթաց Արձանագրած Է». Զեկոյց

«Լուրջ յառաջընթաց նախեւառաջ քորոնավիրուսի դէմ պայքարի եւ ընտրութիւններու ոլորտներէն ներս». - այսպէս կը գնահատեն արեւմտեան ամենահեղինակաւոր իրաւապաշտպան կառույցներէն մէկուն՝ Ուաշինկթոնի Freedom House-ի փորձագէտները Հայաստանի իշխանութիւններու յետ յեղափոխական ձեռքբերումները, Մայիս 6-ին հրապարակուած ամենամեայ գեկոյցին մէջ, որ նուիրուած է անցումային շրջանի մէջ գտնուող արեւելաեւրոպական եւ յետխորհրդային 29 երկիրներու մէջ տիրող կացութեան:

Ըստ Զեկոյցի հեղինակներուն՝ Հայաստանը, 2018-էն 2020 թուականներուն դիտարկուող երեք տասնեակ պետութիւններու մէջ, ժողովրդավարացման ընթացքի առումով ամենամեծ յառաջընթացը արձանագրած է:

«Այս տարի, Հայաստանը գեկոյցի հրապարակման պատճառով ընթացքին ամենաբարձր ցուցանիշը գրանցած է», - կը նշեն

Freedom House-ի փորձագէտները՝ աւելցնելով, սակայն, որ երկրին մէջ դեռ մտահոգիչ հիմնախնդիրներ եւս առկայ են, ակնարկելով դատական ոլորտի շուրջ ծաւալուող զարգացումներուն:

Ըստ գեկոյցին, այսօր յետխորհրդային տարածքին մէջ, երկու պետութիւն կայ, ուր անցումը կառավարման ժողովրդավարական համակարգին գրեթէ նոյնատիպ խնդիրներու հետ բախում ունի, Հայաստանը եւ Ուքրաինան:

«Հայաստանի վարչապետ Նի-

Արսէն Թորոսեան Չի Բացառեր, որ Մայիսի Վերջաւորութեան Վարակակիրներու Թիւը Հասնի 10 Հազարի

Հայաստան մէջ վերջին օրերուն օրական աւելի 100 անձ կը վարակուի «Քորոնա» ժահրով: Առողջապահութեան նախարար Արսէն Թորոսեան կը յայտնէ որ, վարակի օճախները բազմաթիւ են, ինչ որ կը նշանակէ, որ բոլորը պէտք է խստօրէն պահպանեն կանոնները:

Նախարարը ընդգծեց, որ մինչեւ Մայիսի վերջաւորութեան, հնարաւոր է ունենանք 10 հազար վարակակիր, իսկ եթէ կանոնները չպահպանուին, ապա թիւերը աւելի կ'աճին. - «Տարբեր աղբիւրներ կան: Հիմա կարող եմ մօտաւորապէս ասել. 34-ը դրանք մեկուսացումից քաղաքացիներ են, 58-ը հաստատուած դէպքի հետ շփումներ են, բժշկական աշխատակիցներ ունենք էլի, յայտնի յուղարկաւորութեան արարողութեան մասնակիցներ եւ մի քանի գործող տնտեսավարող հաստատութիւնների աշխատակիցներ»:

«Ազատութիւնը» հարց ուղղեց նախարարին - «Դուք գոնէ առաջին հայեացքից բաւական սարսափելի զգուշացում արեցիք, որ եթէ կանոնները չպահպանուեն, ապա կարող ենք ունենալ մինչեւ 500 հազար հիւանդներ, հազարաւոր մահեր: Եւ ասացիք, որ սա շատ իրատեսական է: Հաշուի առնելով, որ հենց այսօրուանից բոլոր սահմանափակումները վերացուել են, կա՞յ նման վտանգ, որ ասածը կարող է իսկապէս իրականութիւն

Անցեալ Տարի Հայաստանի Մշտական Բնակչութիւնը Պակասած Է՝ 5600-ով

2020-ի Յունուար 1-ի դրութեամբ՝ ՀՀ մշտական բնակչութեան թուաքանակը կազմած է 2 մլն 959.7 հազար մարդ: Այս տեղեկութիւնը Մայիս 5-ին հրապարակած է ՀՀ Վիճակագրական կոմիտէն: 2019 թուականի Յունուար 1-ի համեմատ ՀՀ մշտական բնակչութեան թիւը նուազած է 5.6 հազարով: 2019 թուականի նոյն ժամանակաշրջանին մշտական բնակչութեան թուաքանակը կազմած էր 2 միլիոն 965.3 հազար: ՀՀ մշտական բնակչութեան 1 մլն 892.1 հազարը կը բնակին քաղաքները, իսկ 1 067.6-ը՝ գիւղական համայնքները: Երեւան մէջ այս տարուայ Յունուար մէկի դրութեամբ՝ բնակած է 1 մլն 084.0 հազար մարդ:

ՎԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Ո՞վ է Մեղաւոր Կորոնավիրուսի Տարածման Դամար. Միջազգային Դանրութիւնը Փնտրում է Մեղաւորներ

Վերջին շրջանում ակտիւացել են Չինաստանի դէմ ուղղուած մեղադրանքները կորոնավիրուսի տարածման հետ կապուած: Որոշ երկրներ մեղադրական յայտարարութիւններին արդէն անցում են կատարել յստակ քայլերի՝ ընդհուպ մինչեւ Չինաստանի դէմ դատական գործերի յարուցում, հետաքննութիւնների անցկացում եւ այլն:

Այս գործընթացում առաջնային դերակատարութիւն է ստանձնել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները, որի հետախուզական ծառայութիւններն ակտիւ աշխատանք են տանում՝ ապացուցելու, որ Չինաստանն իր մեղքն ունի կորոնավիրուսի տարածումը ժամանակին չկանխելու մէջ: Մայիսի 3-ին ԱՄՆ պետքարտուղար Մայք Պոմպեոն յայտարարեց, որ ԱՄՆ-ն ունի «մեծ ապացոյց», որ կորոնավիրուսի տարածումը սկսուել է չինական լաբարատորիայում: Ըստ ԱՄՆ պետքարտուղարի՝ Չինաստանի կոմունիստական կուսակցութիւնը սկզբնական շրջանում արել է ամէն ինչ՝ կանխելու կորոնավիրուսի վերաբերեալ տեղեկատուութեան տարածումը, այդ թւում՝ լուսնային ոլորտի մասնագէտներին:

Բացի այդ ԱՄՆ Միտուրի եւ Միսիսիպի նահանգների գլխաւոր դատախազները դատական գործ են սկսել Չինաստանի դէմ: ԱՄՆ կոնգրէսում հանրապետականները պատրաստել են 4 օրինագիծ, որոնց հաստատումը թոյլ կտայ դատական գործ սկսել Չինաստանի դէմ: Բացի այդ, ԱՄՆ-ում առանձին անհատներ եւս դատական գործեր

են սկսել Չինաստանի դէմ՝ պահանջելով ֆինանսական եւ մարդկային կորուստների փոխհատուցում:

Պեկինն արդէն իսկ արձագանքել է ԱՄՆ այս քայլերին. Չինաստանում տարբեր իրաւաբաններ եւս դատական գործեր են սկսել ԱՄՆ դէմ՝ փաստելով, որ կորոնավիրուսը սկսել է ԱՄՆ-ում եւ ոչ Չինաստանում: Դոնալդ Թրամփին մեղադրում են Չինաստանի հեղինակութեանը հարուած հասցնելու մէջ՝ կորոնավիրուսը «չինական վիրուս» անուանելու պատճառով եւ այլն: Յատկանական է, որ Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութիւնը եւս հերքել է այն յայտարարութիւնները, թէ իբր նոր կորոնավիրուսը ստեղծուել է չինական լաբորատորիաներում՝ դրանք որակելով «շահարկումներ»:

Իսկ որքա՞ն լուրջ կարող են լինել ԱՄՆ կողմից ձեռնարկած այս քայլերի հետեւանքները: Միջազգային իրաւունքի մասնագէտների կարծիքով միջազգային իրաւունքը հնարաւորութիւն չի տալիս մէկ պետութեանը դատի տալ միւսին, քանի որ պետութիւնները համարուում են ինքնիշխան հաւասար սուբյեկտներ: ԱՄՆ-ն, ի հարկէ, կարող է այս նպատակով որոշակի փոփոխութիւններ մտցնել իր «օտարերկրեայ ինքնիշխանութիւնների անձեռնամխելիութեան մասին» օրէնքում (Foreign Sovereign Immunities Act), որը թոյլ չի տալիս դատական գործ սկսել այլ սուվերեն պետութիւնների դէմ, սակայն դժուար թէ զնայ նման քայլի, քանի որ դա կ'ազդի նաեւ իր այլ դաշնակիցների անձեռնամ-

խելութեան վրայ, օրինակ, Սաուդեան Արաբիային կը զրկուի 9/11 ահաբեկչութեան հարցում իր անձեռնամխելիութիւնից:

Այս դէպքում ինչո՞ւ են ԱՄՆ իշխանութիւններն ակտիւ ջանքեր գործադրում այս ուղղութեամբ: Պատասխանը պէտք է փնտրել նախեւառաջ ԱՄՆ ներքաղաքական տիրոջթում: Ընտրութիւններին ընդառաջ ԱՄՆ ներկայիս վարչապետը ամէն ինչ անում է մեղմելու կորոնավիրուսին ոչ պատշաճ արձագանքելու մասին իր դէմ ուղղուած մեղադրանքները: Այս նպատակով ԱՄՆ նախագահն անգամ որպէս «քառութեան նոխագ» փորձում է օգտագործել անգամ սեփական երկրի հետախուզութեանը՝ յայտարարելով, որ այն իրեն ժամանակին եւ պատշաճ չի գեկուցել պանդեմիայի վերաբերեալ: Բացի այդ այս հարցում ճնշում գործադրելով Չինաստանի վրայ՝ ԱՄՆ-ն կարող է այլ հարցերում քաղել քաղաքական դիվիդենտներ, օրինակ, Չինաստանի հետ առեւտրային բանակցութիւններում նրանից ստանալ գիշումներ:

Չինաստանի դէմ ԱՄՆ ուղղուած քայլերից զատ հետաքրքիր է նաեւ դիտարկել այլ պետութիւնների որդեգրած դիրքորոշումներն այս հարցում: Իրենց առաւել կոշտ դիրքորոշմամբ աչքի են ընկնում, օրինակ, Աւստրալիան եւ Նոր Զելանդիան: Աւստրալիայի իրաւաբանները Չինաստանից պահանջել են ֆինանսական փոխհատուցում, իսկ իշխանութիւնները անհրաժեշտ են համարում անցկացնել միջազգային հետաքննութիւն կորոնավիրուսի տարածման սկզբնաղ-

բերը պարզելու համար: Այդ կոչին է միացել նաեւ Նոր Զելանդիան:

Եւրամիութիւնն իր հերթին գեկուց է պատրաստել, որտեղ եւս նշում է, որ Չինաստանը ապատեղեկատվութիւն է տարածել կորոնավիրուսի վերաբերեալ: Ըստ տարբեր արեւմտեան աղբիւրների՝ սկզբնական գեկուցը պարունակել է աւելի կոշտ մեղադրանքներ Չինաստանի հասցէին, սակայն այն որոշակիօրէն փոփոխուել է Չինաստանի կոշտ արձագանքի պատճառով:

ՌԴ կառավարութիւնն աւելի մեղմ դիրքորոշում է որդեգրել այս հարցում: Մասնաւորապէս, ՌԴ արտգործնախարար Սերգեյ Լաւրովը կոչ է արել խուսափել մի կողմի հասցէին ուղղուած մեղադրանքներից՝ փոխարէնը կենտրոնացնելով ջանքերը պանդեմիայի յաղթահարման ուղղութեամբ:

Ամփոփելով կարող ենք փաստել, որ, ի հարկէ, կարեւոր է պարզել կորոնավիրուսի տարածման պատճառները, սակայն, դա պէտք է իրականացուի անաչառ հետաքննութեան արդիւնքում, որտեղ յետին պլան կը մղուեն բոլոր կողմերի տնտեսական եւ քաղաքական շահերը: Բացի այդ հետագայում նմանատիպ այլ պանդեմիաների տարածումը կանխելու համար, կարեւոր է նաեւ ներդնել միջազգային աւելի խիստ մեխանիզմներ, որոնք թոյլ կը տան կանխել համաճարակի տարածումը՝ դրա հետեւանքների դէմ պայքարելու եւ մեղաւորներ փնտրելու փոխարէն:

«ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ»

Իշխանափոխութեան Օպերացիան Երկու Օր Տեւեց. Ով Եւ Ինչպէս Տապալուեց Այս Անգամ

Անցեալ շաբաթ օլիգարխիան կամ այլ կերպ ասած հակայեղափոխական ընդդիմութիւնը փորձեց մի քանի ցնցումային ալիք կազմակերպել՝ ի պատասխան նրա, որ իշխանութիւնը ուժեղացրեց թաւանի հետգանձման աշխատանքները: Պատահական զուգահեռութեամբ Ազգային ժողովում ակտիւացան էդմոն Մարուքեանն ու Անի Սամսոնեանը, սոցցանցերում աշխուժացաւ Արթուր Վանեցեանը, իսկ փողոցում՝ Արթուր Դանիէլեանը:

Ի ուրախութիւն օլիգարխիայի՝ Գաւառում ողբերգական դէպք տեղի ունեցաւ, Լաւրովը Արցախի համար վատ բաներ ասաց, Ռուսաստանում հայկական ծխախոտով ինքնաթիռ բռնեցին, կորոնավիրուսով հիւանդներն էլ մի քանի տասնեակով աւելացան: Այս ամէնից մեծ երջանկութիւն ապրելով՝ նախկինները միացրին իւրային կեղտոտ լրատուամիջոցներին, ծախու քաղաքագէտներին ու վարկաբեկուած քաղաքական գործիչներին: Եղած բոլոր միջադէպերին դրանք սկսեցին ստէր ու չափազանցումներ աւելացնել: Օրինակ, յորինեցին, որ ինքնաթիռը պատկանում էր Նիկոլ Փաշինեանի աներձագ Հրաչեայ Ծակոբեանին, այնինչ պարզուեց՝ ծխախոտը պատկանում էր հէնց իրենց՝ «նախկինների արխայութեանը»: Յորինեցին փոստալաւապետ Տիգրան Աւին-

եանի հետ ծեծկոտուք եւ նրա հրաժարական, բայց այդ ամէնը արագ հերքուեց: Գաւառի դէպքերով գոյները խտացրին որքան կարող էին, բայց յետոյ պարզուեց, որ մարդկանց հիւանդանոցում չեն մորթել ու անպատժելիութիւն էլ չկայ, որովհետեւ 15 մարդ ձերբակալուեց ու կալանաւորուեց: Իրեն շատ աղեկկատ համարող Արթուր Դանիէլեանը կարողացաւ փողոցում կռիւ հրահրել երկրի բարձրագոյն պաշտօնեաներից մէկին ամենակեղտոտ ձեւով հայհոյելով, բայց հասարակութիւնը այս սադրանքի ժամանակ էլ պաշտպանեց Ալեն Սիմոնեանին:

Լաւրովի ասածներից խիստ ոգեւորուած անցան յարձակման, բայց նրանք էլ արդէն չեն հասկանում, որ կտրուել են ինֆորմացիայից, յատկապէս միջազգային յարաբերութիւններից ու որքան էլ իրենցից շատերի քաղաքական տէրերը Մոսկուայում են, միեւնոյնն է՝ Մոսկուայի ներքին ու միջազգային խաղերին իրենք շատ անտեղեկ են: Նրանց համար լաւագոյն սցենարի դէպքում Մոսկուան իրենց մի կարճ ժամանակ կ'օգտագործի ներհայաստանեան խաղերի համար, կը քամի ապաստան հայցողներին եւ ուշ թէ շուտ մատաղ կ'անի Հայաստանի լեզիտիմ իշխանութիւնների ոտքերի տակ՝ յանուն միջպետական լաւ յարաբերութիւնների:

Կարճ ասած, ողջ անցնող շաբաթը օլիգարխիան իր հակայական ուժերը մսխեց ցնցման ալիք ստեղծելու համար: Այդքան մարդ ու փող դրեց, որպէսզի բախտի բերմամբ առաջ եկած պրոբլեմներից մեծ ցունամի սարքի, սակայն ամէն ինչ տեւեց միայն մի քանի օր: Օլիգարխիայի ողջ արսենալը փշրուեց իշխանութեան մէկ-երկու հարուածներին տակ: Օլիգարխիայի դրած միլիոնների դիմաց Փաշինյեանն ունի ժողովրդի իմաստնութիւն, որը շատ լաւ հասկանում է, թէ ով ով է քաղաքականութեան մէջ: Երեւանեան ու ֆէյսբուքեան մի քանի հազար ինտելեկտուալներ ի հարկէ կարող են պահի տակ իրար խառնուել օլիգարխիայի սկսած երաժշտական կլիպերից ու ֆէյք նիւզերից, բայց դա էլ արդէն շատ կարճատեւ է ֆեկտ է ունենում:

Ի վերջոյ մարդիկ շուտով մեծամասամբ կ'անցնեն իրենց աշխատանքին, կը վախեն հայկական գունաւոր ու համեղ ամառը, իսկ օլիգարխիան կը մնայ իր մսխուած դոլարներով, իր սուտիկ լրատուամիջոցներով ու ապաշնորհ քաղաքագէտներով, ապօրինի գոյքի բռնազանձման օրէնքով, օր-օրի ուժեղացող վարչական ռեսուրսով ու ժողովրդի վստահութիւնը վայելող ու ամէն օր աւելի արհեստա-

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԴՆՉԱՎԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՅԷ ԱՏԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԱԾ Հետախուզում Յայտարարուած Է Գուրգէն Խաչատրեանի Դէմ

Հետախուզութիւն յայտարարուած է Պետական եկամուտներու կոմիտէի նախկին ղեկավար Գագիկ Խաչատրեանի որդիին՝ Գուրգէն Խաչատրեանին դէմ, քանի որ ան թաքնուուած է քննութեան, կը յայտարարէ Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութիւնը (ԱԱԾ), աւելցնելով, որ միջոցներ ձեռնարկած են փախուստի դիմած մեղադրեալին յայտնաբերելու ու պատասխանատուութեան կանչելու:

Հետախուզում մէջ գտնուող Գուրգէն Խաչատրեան

Գատարանը Գուրգէն Խաչատրեանին կալանաւորելու որոշում առած էր, սակայն ան չէր ներկայացած իրաւապահներուն: Արդեօ՞ք «Իւքոմ» ընկերութեան տնօրէններու խորհուրդի նախագահ Գուրգէն Խաչատրեանը լքած է երկիրը, թէ՞ ոչ, իր պաշտպան երեմ Սարգսեան կը հրաժարի մեկնաբանել: Իսկ թէ ինչո՞ւ կը թաքնուի իրաւապահներէն, ինքը՝ Խաչատրեան, տարածուած յայտարարութեամբ հիմնաւորած է, թէ պատճառը՝ իր նկատմամբ կատարուած անօրինական ու ուղղորդուած գործողութիւններն են:

գործելով, պետութեան յափշտակած են աւելի քան 1,5 միլիարդ դրամ (Աւելի քան երեք միլիոն տոլար Մ.): Այդ գոյքի օգտագործումէն ստացուած եկամուտները տարբեր եղանակներով ու ալլ անձերու անուններով փոխակերպուած են կանխիկ դրամական միջոցներու, որոնք փաստացի տնօրինուած են Խաչատրեաններու ընտանիքի ու անոնց ազգականի կողմէն, եւ երրորդ անձի միջոցով մուտքագրուած են «Իւքոմ» ընկերութիւն: Գուրգէն Խաչատրեան, «Իւքոմի» հիմնական սեփականատէրերէն մէկը:

Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութիւնը ծաւալուն հաղորդագրութեամբ Խաչատրեաններու ընտանիքին վերաբերող քրէական գործի մասին՝ ներկայացուցած է որոշ մանրամասնութիւններ, թէ Խաչատրեանի որդիներն ու ազգականը, անոր պաշտօնով պայմանաւորուած, հարկային եւ մաքսային մարմիններուն ապրանքներ մատակարարելու եւ տեղեկատուական ոլորտէն ներս ծառայութիւններ մատուցելու նպատակով հիմնադրած են առեւտրային կազմակերպութիւն: Իսկ ինքը՝ Գագիկ Խաչատրեան, պաշտօնակազմի դիրքը շահագործելով եւ անձնական շահերէ ելնելով, աջակցած է այդ կազմակերպութիւններուն:

Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութիւնը խուզարկած է «Իւքոմի» նոր տնօրէն Արա Խաչատրեանի բնակարանը, մեքենան ու «Իւքոմ»ը:

Պաշտօնէական դիրքի չարաչափման եւ առանձնապէս խոշոր չափով վատնում կատարելու համար մեղադրուող Գուրգէն Խաչատրեանի հայրը՝ ՊԵԿ նախկին նախագահ Գագիկ Խաչատրեան այժմ կալանաւորուած է:

Խաչատրեանները, ըստ ԱԱԾ-ի, պաշտօնէական դիրքը օգտա-

Միքայէլ Մինասեանի Տեսնիւթի Վերաբերեալ Նիւթերը Ուղարկուած Եմ Յատուկ Քննչական Ծառայութիւն

Վատիկանի մօտ Հայաստանի նախկին դեսպան, նախկին նախագահ Սերժ Սարգսեանի փեսայ՝ Միքայէլ Մինասեանի նախօրէին հրապարակած տեսանիւթի վերաբերեալ նիւթերը ուղարկուած են Յատուկ Քննչական Ծառայութիւնը ուսումնասիրութեան համար, կը յայտարարէ գլխաւոր դատախազի խորհրդական Գոռ Աբրահամեան:

Նախկին նախագահ Սերժ Սարգսեանի փեսայ՝ Միքայէլ Մինասեան

Իր տեսաուղերձով հայաստանեան իրաւապահներէն թաքնուող Միքայէլ Մինասեան, որ մեղադրուած է ապօրինի հարստացման, փողերու լուսցման եւ յայտարարագիրը կեղծ տուեալներ ներկայացնելու համար, կը հաստատէ, որ Արթուր Վանեցեանը ԱԱԾ տնօրէնի պաշտօն գրաւած ժամանակ հանդիպած է իր հետ՝ իբրեւ Նիկոլ Փաշինեանի սուբհանդակ եւ առաջարկներ ըրած: «Ասաց, որ քեզ ունենք առաջարկ, մեր առաջարկը հետեւեալն է՝ դու մուծում ես խորհրդանշական գումար, եւ դրանից յետոյ դու չես գալիս Հայաստան երբեք, գոնէ թէ առաջին տարիները ընթացքում: Բոլոր այն մարդիկ, որոնք այս կամ այն ձեւով առնչուում են քեզ, լսում են քո խօսքը, իրենք դադարում են պայ-

քարել Նիկոլ Փաշինեանի դէմ, դու դառնում ես ապաքաղաքական մարդ, շարունակում ես ապրել երջանիկ, քո կեանքով Հայաստանում, բայց այդ վայրկեանից, երբ մենք պայմանաւորուում ենք, բոլոր քրէական գործընթացները միանգամից դադարեցուում են»: Արթուր Վանեցեանի մամուլը խօսնակ՝ Քրիստինէ Մելքոնեան

Գլխաւոր Դատախազը Անդրադարձաւ Նախկին Պաշտօնեաներուն Շքեղ Առանձնատուներու Հարցին

Նախկին պաշտօնեաներու շքեղ առանձնատուները՝ Երեւանի մէջ

Գլխաւոր դատախազ՝ Արթուր Դաւթեան պատասխանելով պատգամաւորներու հարցումին, անդրադարձաւ մամուլի մէջ «ընտրեալներու թաղամասի» վերաբերեալ հրապարակումներուն: Խօսքը նախկին պաշտօնեաներու շքեղ առանձնատուներուն մասին է:

Գասպարեանի առանձնատան վերաբերեալ: Արթուր Դաւթեան ըսաւ, որ Յատուկ Քննչական Ծառայութեան վարոյթով, նախկին ոստիկանապետ Վլատիմիր Գասպարեանի առանձնատան փաստով քրէական գործ կը քննուի:

«Ինչ վերաբերում է ընտրեալների թաղամաս եւ այլն, ես շատ զաղտնիք չեմ ուզում բացել, բայց մենք Ապօրինի գոյքի բռնագանձման մասին օրէնքին պատրաստուում ենք՝ նախագծից սկսած: Այդ պատրաստութիւնը նրանում է կայանում, որ մենք արդէն քրէական գործերով, այսպէս կոչուած, այդ անձանց՝ մեր ապագայ չակերտաւոր գործընկերների գոյքային միաւորներն ուսումնասիրութեան առարկայ դարձնում ենք: Որ պահին օրէնքն ուժի մէջ կը մտնի, դրանցով արդէն որոշակի գործողութիւններ կ'իրագործուեն», - ըսաւ գլխաւոր դատախազը:

Տարբեր նախաքննական մարմիններու վարոյթին մէջ, քանի մը քրէական գործեր ունինք, աննախադէպ ծաւալներ ունեցող քննութիւն է, եւ ունինք գործնական տեղեկութիւններ, փաստական տուեալներ, որոնց վերլուծութիւնը կը վկայէ 15 տարի թաքցուած եւ արտօնեալ տնտեսական գործունէութիւն վարող հաստատութիւններու մասին:

Ըստ դատախազին՝ մամուլի հրապարակումներուն հիման վրայ նման քրէական գործեր կան, մեծ մասով քրէական հետապնդումներ կատարուած են:

Դատախազի համաձայն՝ տնտեսական գործունէութիւնը յաճախ կատարուած է շուրջ 100 ֆորմալ պաշտօնական տնտեսական սուբյեկտների հաստատութիւններու կողմէ եւ գործնական, փաստական տուեալներու վերլուծութիւնը կը վկայէ, թէ այդ ամբողջ գործունէութիւնը մէկ-երկու կէտէ ղեկավարուած է, որովհետեւ նախագիծը այնպէս է, որ այդ գործունէութեան՝ յատկապէս արտօնեալ հատուածը, այլ կերպ քան կազմակերպուած եղանակով չէր կրնար իրագործուիլ:

Հարց ուղղուեցաւ նաեւ նախկին ոստիկանապետ Վլատիմիր

տեղեկացուց, որ այս փուլին Մինասեանի յայտարարութիւնը մեկնաբանելու անհրաժեշտութիւն չեն տեսներ, իսկ Արթուր Վանեցեանը Միքայէլ Մինասեանի վերաբերեալ իր վերաբերմունքը յայտնած էր իր հրաժարականէն յետոյ տուած հարցազրոյցի ընթացքին, երբ յայտարարած էր, որ թող ոչ ոք չփորձէ ինքզինքը կապել Մինասեանի հետ, «նա մի մարդ է, որ պէտք է դեռ շատ հարցերի պատասխան տայ»:

րեւոյթ պաշտօնէական լիազօրութիւններու չարաչափմամբ՝ ձեռք բերած է «Չանգեցուրի պղնձամուրի պտենային գործարան»ի Միքայէլ Մինասեանի բաժինը:

Իշխող «Իմ քայլը» խմբակցութեան ղեկավար Լիլիթ Մակունց ըսած է, որ Մինասեանի յայտարարութեան հետ կապուած մեկնաբանութիւն չունին, որ այդ իրաւապահներու գործն է:

«Տպաւորութիւն է, որ սրա արդիւնքում է, որ Միքայէլ Մինասեանի քորուփցիոն համակարգի առանցքային անձինք, լինելով հաւանական մեղադրեալներ, լքել են Հայաստանը, ինչն էլ դարձել է Մինասեանի քորուփցիոն արարքների հետաքննութեան հական խոչընդոտ», - գրած էր վարչապետի խօսնակը:

«Լուսաւոր Հայաստան» խմբակցութեան Տարօն Միմոնեան եւս կը կարծէ, թէ սա ուշադրութիւն չեղելու փորձ է, սակայն ամէն պարագային իշխանութեան պէտք է արձագանգեն Մինասեանի պնդումներուն:

Անկախ պատգամաւոր Արման Պապաճանեան ըսած է. «Կարելի է ուղիղ ասել, որ Վանեցեանը սեփական զեղարուեստական փաթեթաւորմամբ է բանակցել Միքայէլ Մինասեանի հետ, որովհետեւ ես հեռու եմ այն մտքից, որ Հայաստանի իշխանութիւնները, մասնաւորապէս Նիկոլ Փաշինեանը որեւէ կերպ որեւէ առաջարկ կ'անէր մէկի փեսային, ում ընդամենը դրանից մէկ տարի առաջ մերժել էին, եւ մերժել էր ոչ միայն այդ անձին, այլեւ ամբողջ համակարգը, որի կարկառուն եւ առանցքային ներկայացուցիչը եղել է Միքայէլ Մինասեանը»:

ԼՈՒՐԵՐ

«Քորոնա» ժահրի Տնտեսական Հետեւանքներու Չեզոքացման Համար Տրամադրուած Է Շուրջ 130 Միլիոն Տոլար

PRESS OFFICE OF THE GOVERNMENT OF ARMENIA www.gov.am

ՀՀ կառավարութեան նիստը՝ վարչապետի գլխաւորութեամբ

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորութեամբ՝ կառավարութեան Մայիս 5-ի նիստին շարունակուած են «Քորոնա» ժահրի հետեւանքներու չեզոքացման քաղաքականութեան շուրջ քննարկումները:

Ամփոփուած են կառավարութեան կողմէ ընդունուած հակաճգնաժամային միջոցառումներու կատարման արդիւնքներն ու ընթացիկ ցուցանիշները: Փոխ վարչապետ Մհեր Գրիգորեան գեկուցած է տրամադրուած տնտեսական եւ ընկերային օժանդակութեան ծաւալներուն մասին. Մայիս 5-ի դրութեամբ օժանդակութեան ընդհանուր հասանելի ծաւալը կազմած է աւելի քան 62 միլիարդ դրամ (Շուրջ 130 միլիոն Տոլար): Աջակցութիւն ստացած է մօտաւոր 24000 տնտեսավարող, 360000 ֆիզիքական անձ, իսկ ամսական վճարումներու համար տրամադրուած օժանդակութեան շահառուներու քանակը գե-

րազանցած է 1 միլիոնը:

Խորհրդակցութեան ընթացքին քննարկուած են «Քորոնա» ժահրի հետեւանքները մեղմացնելու հետ առնչուող նոր գաղափարներ, որոնք կը վերաբերին ընկերային թիրախային աջակցութեան շահառուներու շրջանակի ընդլայնման, տնտեսական օժանդակութեան գործիքներու կիրառման, գիւղացիական տնտեսութիւններու խթանման եւ այլ հարցերու: Անոնց վերաբերեալ ծաւալած է միտքերու շահագրգիռ փոխանակութիւն:

Ամփոփելով վարչապետը նշած է, որ հակաճգնաժամային քաղաքականութիւնը պէտք է միտուած ըլլայ աշխատանքի խրախուսման եւ անգամ մը եւս ընդգծած օժանդակութեան միջոցառումներու հասցեականութեան կարեւորութիւնը: Նիկոլ Փաշինեան յանձնարարած է շարունակել քննարկումները այս տրամաբանութեամբ եւ ներկայացնել առաջարկներ:

Ծեծկռտուք Ազգային ժողովի Փոխ Նախագահ Ալէն Սիմոնեանի եւ «Ադեկվադ» Կուսակցութեան Ներկայացուցիչ Արթուր Դանիէլեանի Միջեւ

Ազգային ժողովի փոխ նախագահ Ալէն Սիմոնեան «Ազատութեան» պատմած է, որ «Ադեկվադ»-ի հիմնադիրներէն Արթուր Դանիէլեան սեռական բնույթի հայհոյանքներ հնչեցուցած է, որմէ յետոյ ծեծկռտուք սկսած է:

«Դանիէլեան Արթուրն էր իրա հետի երկու աղեկվատների հետ, ամենայն հաւանականութեամբ՝ էն մէկին ճանաչում եմ դէմքով: Զբօսնելուց սեռական բնույթի հայհոյանք հնչեցրեց, որին ի պատասխան ծեծկռտուք սկսուեց, որի հետեւանքով ամենայն հաւանականութեամբ իր քիթն է վնասուել, իմ՝ քիմքի մասը», - ըսաւ Սիմոնեան:

«Ազատութեան» հարցին, թէ այսինքն Արթուր Դանիէլեանը եւ ուրիշ քանի մը հոգի յարձակա՞ծ են իր վրայ, Սիմոնեան պատասխանեց. «Այո, երեքով էին, ձիւղ է՝ երկուսը փորձում էին կանգնեցնել, բայց այնուամենայնիւ»:

Իր հերթին Դանիէլեանի կուսակից ընկեր՝ «Պրոկիւր» կայքի խմբագիր՝ Կոնստանտին Տէրնաքալեանը գրած է, թէ Ալէն Սիմոնեանը յարձակած է Դանիէլեանի վրայ:

Գաւառի Միջադէպերուն Գործով Չերթակալուած Է 15 Անձ. Քննչական Կոմիտէ

Գաւառի մէջ երկու անձի սպանութեան եւ չորս անձի հրագենային մարմնական վնասուածքներ պատճառելու, խուճմբ մը անձերու կողմէ բռնութեամբ եւ գոյք ոչնչացնելով գուգորդուած զանգուածային անկարգութիւններու դէպքերու առթիւ քննուող քրէական գործի քննութեամբ, տուեալներ ձեռք բերուած են, նշուած միջադէպերուն եւս 3 անձի առերեւոյթ մասնակցութեան վերաբերեալ, կը յայտնեն Քննչական կոմիտէն:

Վարոյթը կատարող մարմինը Ապրիլ 30-ին որոշում տուած է զանոնք ձերբակալելու մասին, որու իրագործումը յանձնարարուած է ոստիկանութեան:

Չանգուածային անկարգութիւններուն մասնակցելու կասկածանքով այս պահու դրութեամբ, ըստ Քննչական կոմիտէին՝ ձերբակալուած է 15 անձ, եւս 3 անձ ձերբակալելու որոշում տրուած է:

Ապօրինի Հարստութիւնը Վերադարձնելու Գործին Մէջ Պէտք Է Ներգրաւել Սփիւռքահայութիւնը. Անդրանիկ Քոչարեան

Ազգային ժողովի յայտարարութիւններու ժամուն «Իմ քայլը» խմբակցութեան պատգամաւոր Անդրանիկ Քոչարեան անդրադարձաւ ապօրինի հարստութեան վերադարձի խնդրին:

«Ապօրինի ծագում ունեցող ունեցուածքի վերադարձին գուգահեռ պէտք է լրջօրէն գեղուել ՀՀ-ից դուրս հանուած գումարներու վերադարձի խնդրով», - ըսաւ Քոչարեան: Ըստ պատգամաւորին՝ վստահաբար կարելի է ըսել, թէ հսկայական ծաւալներու գումարներ դուրս հանուած են Հայաստանի տարածքէն դէպի Եւրոպական միութեան երկիրներ, Ռուսաստան, Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններ եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ:

«Օտարերկրեայ պետութիւններում տեղակալուած ապօրինի հարստութիւնների վերադարձը պետական պիտո՞ճ պէտք է դարձնել համընդհանուր օրակարգի հարց՝ ներգրաւելով ՀՀ քաղաքացիներին եւ աշխարհասփիւռ հայութեանը, քանի որ խնդիրը համակարգային լուծում է պահանջում: Անհրաժեշտ են յստակ ծրագրուած գործողութիւններ, որոնք նախ եւ առաջ պէտք է ուղղուած լինեն այդ հարստութիւնների տեղակալումը բացառելուն: Այնուհետեւ պէտք է ուսումնասիրել եւ պարզել ՀՀ համար առաւել բարենպաստ օրէնսդրութիւն ունեցող երկիրը եւ թիրախաւորել այդ իրաւագորութիւնները: Այս պարագայում անգնահատելի է միջազգային համագործակցութիւնը, որը կարելի է օգտագործել բաւական արդիւնաւէտ ձեւով», - ըսաւ Քոչարեան:

Աժ պատգամաւոր Անդրանիկ Քոչարեան

Ըստ պատգամաւորին, օրինակ, Եւրոպական միութեան երկրի մը մէջ վարոյթ յարուցելով, ան կը ճանչցուի Եւրոպական Միութեան միւս պետութիւններու կողմէ, եւ վերջինները պարտաւոր են համագործակցել վարոյթ յարուցող երկիրներուն հետ:

Քոչարեանի համաձայն՝ պէտք է ուսումնասիրել ՀՀ կողմէ վաւերացուած միջազգային համաձայնագիրներու էութիւնը: «Միջազգային համագործակցութիւնը թոյլ է տալիս առաւելագոյն օգտագործել սահմանուած լծակները: Դրանից յետոյ անհրաժեշտ է անյապաղ ձեւաւորուի լինել ՀՀ տարածքից դուրս գտնուող հարստութիւնների ստեղծմանը եւ վերջապէս վերադարձմանը», - աւելցուց ան նշելով, որ պետական պիտո՞ճ պէտք է վերադարձնել այն ամէնը, ինչ կը պատկանի ժողովուրդին ու երկրին:

Նախագահը Ստորագրած Է Երկու Գրիգորեանի Շրջակայ Միջավայրի Նախարարի Պաշտօնէն Ազատելու Հրամանագիրը

Նախագահ Արմէն Սարգսեան ստորագրած է շրջակայ միջավայրի նախարարի պաշտօնէն երկու Գրիգորեանին ազատելու հրամանագիրը: Այս մասին կը յայտնէ նախագահի պաշտօնական կայքէջը:

Աւելի վաղ «Ազատութիւնը» տեղեկացուցած էր, որ Գրիգորեան հրաժարականը ներկայացուցած էր, սակայն նախարարութեանն ոչ հերքած էին եւ ոչ հաստատած այդ տեղեկութիւնը:

Երկու Գրիգորեան շրջակայ միջավայրի նախարար նշանակուած է 2019-ի Յունիս 1-ին, մինչ այդ, 2018 թուականի թաւշեայ լեղափոխութեանն յետոյ, Մայիս 12-էն գրաւած է բնապահպանութեան նախարարի պաշտօնը:

Արցախ Մէջ Ականի Պայթումէն Զինուոր Մահացած Է

Մայիս 4-ին, ժամը 19:05-ի սահմաններուն ականի պայթումին հետեւանքով մահացու վիրաւորանք ստացած է Պաշտպանութեան Բանակի հարաւային ուղղութեամբ տեղակալուած զօրամասերէն մէկուն պայմանագրային զինծառայող՝ 1988-ի ծնունդ՝ Տարօն Ռուբիկի Պողոսեան:

Այս մասին կը տեղեկացնեն Արցախի Հանրապետութեան Պաշտպանութեան Նախարարութեան մամուլ ծառայութեանն:

Դէպքի մանրամասնութիւնները պարզելու համար կը կատարուի քննութիւն:

Հայաստանի Պետական Պարտքը 7.3 Միլիարդ Տոլար

2020-ի Մարտի վերջաւորութեան դրութեամբ՝ Հայաստանի պետական պարտքը կազմած է 3 դրիլիոն 650 միլիարդ 741.8 մլն դրամ կամ 7 միլիարդ 289.820 մլն տոլար: Ինչպէս կը տեղեկացնէ ՀՀ վիճակագրական կոմիտէն, որուն կարգին՝ արտաքին պարտքը կազմած է 2 դրիլիոն 872 միլիարդ 579.4 մլն դրամ կամ 5 միլիարդ 735.981 մլն տոլար:

5 միլիարդ 236.453 մլն տոլար կազմած է կառավարութեան պարտքը: Այս տարուայ Յունուարին, Հայաստանի արտաքին պարտքը կազմած էր 5 միլիարդ 751.541 մլն տոլար, իսկ Փետրուարին՝ 5 միլիարդ 737.679 մլն տոլար: Տոլարային արտադրութեամբ՝ Մարտին, Փետրուարի համեմատ արտաքին պարտքը նուազած է 1.698 մլն տոլարով:

Հայաստան Մերժած է Սպառնալիքի Գործոնը Բանակցային Գործընթացին, Կը Հաստատէ Զոհրապ Մնացականեան

Նախարար՝ Զոհրապ Մնացականեան Ազգային ժողովէն ներս տեղի ունեցած լսումներու ընթացքին

Ապրիլեան պատերազմի կրկնութիւն տեղի պիտի չունենայ, Հայաստան կտրականապէս մերժած է սպառնալիքի գործօնը դաւաճող հիմնախնդրի կարգաւորման բանակցային գործընթացին, Ազգային ժողովին մէջ, Մայիս 4-ին, յայտարարեց արտաքին գործոց նախարար՝ Զոհրապ Մնացականեան՝ արձագանգելով Ատրպէյճանի պաշտպանութեան նախարար՝ Զաքիր Հասանովի նախօրէին ըրած ռազմաշունչ յայտարարութեան։

«Մենք չենք կարող ստեղծել իրավիճակ, երբ որ մեր ժողովուրդի համար անվտանգութեան համակարգը դառնում է խոցելի»։

Երկու օր առաջ Ատրպէյճանի պաշտպանութեան նախարար Զաքիր Հասանովը երկրի գինուած ուժերու ղեկավարութեան հետ հանդիպման ընթացքին, յայտարարած է, թէ կտրուկ մեծցած է ռազմական գործողութիւնները վերսկսելու հաւանականութիւնը, ինչ որ պայմանաւորուած է հայկական կողմի սադրիչ գործողութիւններով։ Ան յանձնարարած է ուժեղացնել հետախուզութեան բոլոր տեսակները առաջնադիր վրայ։

Հայաստանի արտաքին գերատեսչութեան ղեկավար Մնացականեանի խօսքով՝ անհնար է պատկերացնել իրական առաջընթաց բանակցութիւններուն, եթէ լարուածութիւն կայ։

«Չենք հաւատում, որ հնարաւոր է իրական առաջընթաց ունենալ, երբ որ քեզ առաջարկուած է, որ հնարաւոր է մէկ ձեռքով բանակցել, միւս ձեռքով կրակել։ Խստօրէն պնդում ենք՝ հնարաւոր չէ»։

Հայաստանի իշխանութիւնները բանակցային գործընթացին նկատմամբ կառուցողական տրամադրուած են։

«Այդ մեթոտով շարունակուած ենք, բայց կառուցողական չի նշանակում, որ մենք կարող ենք աշխատել մի իրավիճակի մէջ, երբ որ մեզ համար, մեր ազգային շահերի համար ստեղծուած է վտանգ, ստեղծուած է անընդունելի իրավիճակ»։

Զոհրապ Մնացականեան կ'ընդգծէ, որ 2016-ի ապրիլեան իրադարձութիւններու, նաեւ 90-ականներու պատերազմի կրկնութիւն տեղի պիտի չունենայ, եւ Հայաստանի իշխանութիւնները վճռական են այս հարցով։ Ան կը վստահեցնէ, որ դաւաճող հիմնախնդրի կարգաւորումը հիմնուած է փոխզիջումի սկզբունքին վրայ։

«Չի կարող որեւէ մէկը սպասել, որ Հայաստանը որեւէ քայլ կատարի, որը համադրելի չէ, որը ենթադրուած է զիջում, եւ որը վնասում է մեր ազգային անվտանգութեանը։ Սրանք շատ էական են, ուղղակի մնալ սառնասիրտ եւ հանգիստ»։

Գլխաւորը Ղարաբաղի ժողովուրդի անվտանգութիւնն է, կ'ընդգծէ նախարարը։

«Մեր դիրքերը շատ-շատ աւելի ամուր են, եւ ես շատ հանգիստ եմ գգում, ի դէպ, այդ առումով որովհետեւ ընդհանուր առմամբ մեր հասարակութեան մէջ ես գնահատում եմ, որ կայ համաձայնութիւն այս ամէնի շուրջ, որը էլ աւելի ամրապնդում է մեր դիրքերը»։

Ապրիլ 29-ին, Ղարաբաղի պաշտպանութեան նախարարութիւնը յայտնեց, որ շփման գիծի արեւելեան հատուածին վրայ հակառակորդը կիրառած է 60 միլիմետրանոց ականանետեր, բայց եւ այնպէս Պաշտպանութեան բանակը կորուստներ չէ ունեցած։ Յատկանշական է, որ վերջին անգամ Ատրպէյճանական զինուժը հայկական կողմի ուղղութեամբ ականանետեր կիրառած էր 2019-ի Յունիսին։

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութեան խօսակ Շուշան Ստեփանեան «Ազատութեան» յայտնեց, որ այս պահուն շփման գիծը հանգիստ է։

«Որեւէ լարուածութիւն չկայ, եւ մտահոգիչ տեղաշարժեր կամ կուտակումներ եւս չկան»։

կան նորմերու ոտնահարման վերականգնելու դժուարին մարտահրաւէրներուն հետ», - կը նշեն ամերիկացի փորձագէտները։

Անդրադառնալով Նիկոլ Փաշինեանի իշխանութեան առջեւ ծառայած առաւել տեղային բնութիւն խնդիրներուն՝ Freedom House-ի մասնագէտները յատկապէս կանգ

Վերջին Երկու Տարիներուն

Շարունակուած էջ 1-էն

կող Փաշինեան եւ Ուքրանիայի նախագահ Վլատիմիր Զելենսքին բախում ունին վստահութեան ամրապնդման, իրենց հետ կապուած յոյսերը արդարացնելու, [կառավարման] քորումփացուած համակարգերը առանց ժողովրդավարա-

ՄԴՀԿ «Տիրունի» Ուսանողական-Երիտասարդական Միութեան Յայտարարութիւնը Մայիս 1-ի Առիթով

«Տիրունի» ուսանողական-երիտասարդական միութիւնը շնորհաւորում է Աշխատաւորների համաշխարհային համերաշխութեան օրը՝ Մայիս 1-ը։

Յաւաք սրտի հերթական անգամ կարիք է առաջանում նշել եւ բարձրաձայնել, որ Հայաստանում կան աշխատաւորների իրաւունքների հետ կապուած բազմաթիւ օրհասական խնդիրներ, որոնք սրացել են արտակարգ դրութեան պայմաններում, մեր հայրնիքում յետագայ զարգացումները դրականօրէն շրջելու համար անհրաժեշտ է օր առաջ լուծել դրանց կարօտն ունեցող հարցերի։

1. Հայաստանում ձեւականորէն գրանցուած են, սակայն չեն գործում արհեստակցական միութիւնները, որոնք պարտավոր են զբաղուել աշխատաւոր մարդու իրաւունքների պաշտպանութեամբ։ Հրամայական է առաջացել ստեղծել նոր արհեստակցական միութիւններ, որոնք պէտք է բաժանուած լինեն պետութիւնից եւ ֆինանսական կախում չունենան՝ այդ կերպ ապահովելով իրենց գործունէութեան անկախութիւնը։

2. Պաշտպանուած չէ աշխատաւորն ինքը։ Որպէս կանոն տեղեկ չլինելով սեփական իրաւունքներից, գործատուն, աշխատանքի վերցնելով, չի կնքում պատշաճ աշխատանքային պայմանագիր, որի արդիւնքում հնարաւորութիւն է ունենում սեփական քմահաճոյքով հեռացնել աշխատանքից, երբ ցանկանում է։

3. Չի պահպանուած ըստ մասնագիտութիւնների սահմանուած առաւելագոյն ժամանաւանկի աշխատանքային գրաֆիկը, իսկ յաւելու աշխատանքի համար ճնշող մեծամասնութեամբ վարձատրութիւն չկայ։

Սոցիալ-Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան երիտասարդները վստահ են, որ երկրի սոցիալական պաշտպանութեան եւ աշխատաւորի իրաւունքների պաշտպանութեան ոլորտները պէտք է դիտարկել իբրեւ ռազմավարական առաջնահերթութիւն եւ անյապող զբաղուել այս խնդիրների լուծմամբ։ Երկրի շէնսցնող ոչ թէ ուրիշ աշխատանքի հաշուին հարստացածն է, այլ մտաւոր ու ֆիզիկական աշխատանքով զբաղվողը, որոնց աշխատանքով էլ ապրում է Հայաստանը։

ՄԴՀԿ «Տիրունի» ուսանողական-երիտասարդական միութիւնն իր համերաշխութիւնն ու օժանդակութիւնն է յայտնում բոլոր հայ աշխատաւորներին, մենք պատրաստ ենք համագործակցութեան յանուն մեր բոլորի ընդհանուր շահերի ոչ միայն աշխատաւորների այլեւ անկախ աշխատանքային, հասարակական խմբերի հետ։

Երեւան Մայիս 1, 2020

կ'առնեն Ամուլսարի ոսկիի հանքի շահագործման շուրջ ծաւալուած վէճին վրայ։ Ամուլսարի ճակատագիրը, ըստ գեկոյցի հեղինակներուն, «Հայաստանի վարչապետի համար գլխացաւ դարձած է»։

«Փաշինեանը այս խնդիրը ժառանգած է նախորդ քորումփացուած վարչակազմէն։ Աքթիվիստները ամիսներ շարունակ արգելափակուած կը պահեն հանքավայր տանող ճանապարհները։ Ըստ անոնց՝ եթէ Փաշինեանը հաւանութիւն տայ այս ծրագրի իրագործման, ապա կ'ապացուցէ, որ չի տարբերում այն ղեկավարներէն, որոնց ինք հեռացուցած է իշխանութիւնէն», - ըստուած է գեկոյցով։

Զեկոյցի հեղինակները նաեւ յստակ խորհուրդներ կ'ուղղեն արեւմտեան կառավարութիւններուն, ըստ իրենց համոզումին։

«Ժողովրդավարութեան զարգացումը եւ մարդու իրաւունքները երկկողմանի յարաբերութիւններու առաջնահերթութիւնը պէտք է դառնան։ Յատուկ ուշադրութիւն պէտք է դարձուի այն պետութիւններուն, որոնց կառավարման համակարգը լուրջ փոփոխութեան փուլի մէջ է, մասնաւորաբար Հայաստանին եւ Ուքրանիային», - կը նշէ գեկոյցը։

«Հայաստանի մէջ հարկաւոր է լուրջ ներդրումներ կատարել օրէնքի գերակայութեան ու անկախ

հաստատութիւններուն աջակցութիւն ապահովելու նպատակով։ Խօսքը մասնաւորաբար դատական համակարգի եւ ոստիկանութեան համապարփակ բարեփոխումներու մասին է», - կը նշեն Freedom House-ի փորձագէտները՝ աւելցնելով, թէ. - «2018 թուականին Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած թաւշեայ յեղափոխութեան հիմքը քաղաքական փոփոխութիւններու, օրէնքի գերակայութեան եւ համակարգային բորունփցիան արմատախիլ ընելու շուրջ համազգային համաձայնութեան առկայութիւնն էր»։

«Այս պատմական հնարաւորութիւն կը ստեղծէ ժողովրդավարութեան աջակիցներուն համար թէ՛ երկրին ներս եւ թէ՛ անոր սահմաններէն դուրս։ Թէ՛ Միացեալ Նահանգները եւ թէ՛ Եւրոպական Միութիւնը մեծցուցած են Հայաստանին ցուցաբերուող աջակցութիւնը, բայց անոնց ծրագրերը պէտք է միտուած ըլլան նախեալ առաջնահերթութեան համերաշխութեան ամրապնդման ու քաղաքական բեւեռացուածութեան յաղթահարման։ Այս մարտահրաւէրներու յաղթահարումը կրնայ առանց քայլի նշանակութիւն ունենալ միւս բոլոր ոլորտներուն մէջ կատարուած բարեփոխութիւններու յաջողութեան համար», - համոզուած են Freedom House-ի ամենամեայ գեկոյցի հեղինակները։

Երբ Հոտը Ելլէ Մարդուն

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒ ԴԱԻԹԵԱՆ

Կարող մարդիկ ընդհանրապես կ'ըլլան առաջնորդ ու ղեկավար, եւ քիչեր միայն իրենց հմայքը առանց կորսնցնելու կը շարունակեն հուշակ վայելել՝ ժողովուրդին ծառայելով եւ անոր սիրոյն արժանանալով:

Ամէն մարդ զօրաւոր անհատականութիւն չ'ունենար ու իր շուրջիններուն վրայ հեղինակութիւն հաստատելու գործով չի զբաղիր եւ ընդհանրապես ղեկավարի մը կամ առաջնորդի մը ինքնասիրութեան ու փառասիրութեան գոհը կը դառնայ:

Հին օրերուն, տոհմեր կամ ցեղեր, ենթարկուելով իրենց մէջ գտնուող ֆիզիքայէս զօրաւորի մը ասին ու սարսափին, անոր փէշին տակ ծուրած, դարձած են անոր ենթակայ, տուած են թագ եւ զայն դարձուցած մենատէր:

Զօրաւոր մենատէրերը իրենց իշխանութիւնը ժառանգ թողած են իրենց զաւակներուն, որոնք միշտ չէ որ այդ ժառանգին արժանի դարձած են՝ ըլլալով տկար նկարագրի անձեր:

Ահա թէ ինչու միշտ չէ, որ աթոռակալը արժանի կը դառնայ իր գրաւած իշխանական աթոռին:

Երկա՞ր ժամանակ մարդկութիւնը թագադրեալ մենատէրերու կողմէ իշխուելով՝ կը հաւատար, որ անոնք Աստուծոյ ներկայացուցիչներն էին երկրի վրայ: Այդ ժամանակներուն, կղերական աւագանին, թագադրեալներու հետ գործակցելով, մոլորեցուցած էր հասարակութիւնը՝ հաւատացնելով, որ Տիրոջ կամ քին տնօրինութեամբ հաստատուած իշխանութիւններու դէմ ապստամբիլը մեղք է, եւ թէ մենատէրին ենթարկուելով՝ պէտք է լուռ ու մունջ աղօթել՝ արքայութեան մէջ աւելի լաւ կեանքի մը արժանանալու համար:

Ժողովրդավարութիւնը տապալեց այդ բիրտ մենատիրութիւնները եւ ժամանակները փոխուեցան՝ դէպի աւելի հաւասարակշռուած ու ժի տիրապետութիւն եւ իշխանաւորը քուէով ընտրելու հասկացութիւն: Մնացին սակայն անցեալի սովորութիւններուն ու բարքերուն կառչած մարդիկ, որոնք թագադրեալի շուքին տակ ապրելու կեանքով գոհացան: Զարգացած երկիրներու մէջ թագադիրը դարձաւ ազգային զարդ (decor) անցեալէն մնացած, իսկ յետամնաց երկիրներու մէջ՝ թաւալող ժամանակին դէմ կանգնած դառն ու դժբախտ իրականութիւն:

Եւ որովհետեւ բոլոր ժամանակներուն ալ մարդ արարածի նկարագրին մէջ գոյութիւն ունի աւելի ուժեղին ենթարկուելու եւ անոր առջեւ քծնելով ապրելու տկարութիւնը, հասարակութեան քուէներով ընտրեալ ներկայացուցիչն ալ դարձաւ տեսակ մը մենատէր՝ բազմած տկարներու ուսերուն վրայ: Այս անգամ, ընտրեալ մենատէրը իր շուրջ հաւաքելով ինկարկողներու եւ պնակալէջ հետեւորդներու խումբ մը՝ ամրապնդեց իր դիրքը՝ յաւակնելով ըլլալ անփոխարինելի առաջնորդը իր ազգային միութեան, կազմակերպութեան, եկեղեցիին ու ժողովուրդին: Այսպիսի միահեծան «անփոխարինելի իշխանաւորներ» գոյութիւն ունին

մեր կեանքին մէջ, որոնք բարձր աթոռներու վրայ նստած՝ պաշտօններ կը շնորհեն իրենց հետեւորդներուն, զանոնք նշանակելով հաւատարիմ գործակատարներ մեր ազգային ու հանրային կեանքին մէջ: «Անփոխարինելի» չ'անդրադառնար, որ բնութեան օրէնքը կը պահանջէ, որ հինին տեղ նորը ծնի եւ ժամանակի սլաքը թաւալի՝ ետին ձգելով հինը:

Բնութեան մէջ այն ինչ որ շարժական չէ՝ հոտ կը հանէ իր շուրջը, եւ բոլորս ալ «եհոտը ելաւ» կ'ըսենք մէկու մը, երբ յամառի մնալ՝ անհանգստացնելով իր շուրջինները: Իսկ եթէ այդ անձը դիրք մը կամ տիրոջ մը ունի, իր զգուշի եւ նեղացուցիչ յամառ ներկայութենէն կը հեռանանք եւ մտովին ալ յաճախ կ'ըսենք՝ «թքեր եմ դիրքիդ ալ, տիրոջիդ ալ վրան»:

Հանրային կամ ընկերային կեանքի մէջ պաշտօններու կամ դիրքերու կառչած «հոտը ելած» մարդիկ կը նմանին սպառումի թուականը (expiry date) անցած տուփեղէններու կամ դեղերու, որոնք վաճառատան մը կամ դեղարանի մը դարակներէն կամ պահարաններէն վերցուելով՝ պէտք է նորերով փոխարինուին:

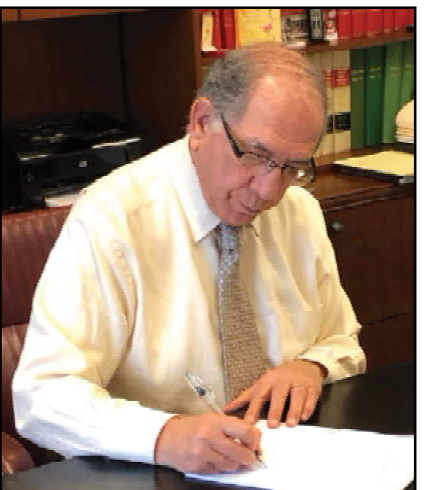
Սփիւռքի եւ Հայաստանի մէջ քիչ չէ թիւը անոնց, որոնք երկար տարիներ բարձր դիրքերու եւ աթոռներու վրայ բազմած՝ կը գործեն զուրկ որեւէ լուրջ հաշուետուութենէ կամ մանրախուզումի (scrutiny): Եւ շուկաներ բարձրացած են անոնց շուրջ՝ կասկածի տակ դնելով անոնց պաշտօնավարութեան կամ հովուութեան արժանաւորը ըլլալը: Նման աթոռակալները ԱԹՌ-ի ետին պահուցած՝ մարդոց արդար հարուածներէն ու քննադատութիւններէն կը փորձեն պաշտպանուել աթոռասրբութիւնը պաշտպանող իմբակի մը կողմէ, որ հոտ առնել չ'ուզեր՝ շատ մը հաշիւներէ մղուած: Հոս տեղին է ինչեւ վերջերս վարչապետ Փաշինեանի արդար զայրոյթը, որ հոտը ելած մարդոց ակնարկելով՝ ըսաւ. «Ես չեմ հաւատար այն մարդոց, որոնք ազգային կարգախօսներու ներքեւ ... ազգային-ազգային ըսելով՝ ազգին թշուառացրել են, ազգին թաւանել են»:

Հայաստանի մէջ մեր ժողովուրդը բախտաւորութիւնը ունեցաւ իր մէջէն վանելու «հոտը ելած» իշխանաւորները, որոնցմէ ոմանք, կառչած իրենց աթոռներուն, կը յամառին ձայն բարձրացնել՝ օգտուելով «թաւշեայ» յեղափոխութեան խաղաղաբարոյ տրամադրութիւններէն: Չենք ուզեր խօսիլ սփիւռքահայութեան ներկայացուցիչ դաւանող «հոտը ելած» մարդոց մասին, որոնք եւս ազգային-ազգային ըսելով կամ խաղաղով՝ կառչած կը մնան իրենց աթոռներուն:

Միշտ յարգելով բացառութիւնները ազգային գործիչներու շրջանակին մէջ, որոնք իրենց երկարամեայ գոհաբերութեամբ եւ փորձառութեամբ մեծ նպաստ կը բերեն մեր ազգային կեանքին առանց դոյզն ակնկալութեան, լաւ կ'ըլլայ, որ երբ հոտը ելլէ մարդուն՝ ան գիտնայ հեռանալ առանց որեւէ աղմուկի եւ պայքարի, որպէսզի չհոտին իր հետ մեր ազգային կառուցներն ու սրբութիւնները:

Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան Գործադիր Տնօրէն Զաւէն Խանճեանի Պատգամը Լիբանանահայութեան

Երեքշաբթի, Մայիս 5, 2020-ին, Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան Գործադիր Տնօրէն Զաւէն Խանճեան կարճ տեսահոլովակով իր զօրակցական ու քաջալերական խօսքը ուղղեց Լիբանանահայութեան՝ նկատի ունենալով երկրին տնտեսական սուր տագնապը, ինչպէս նաեւ թագաժահրի համաճարակի հետեւանքով գաղութին ապրած տուայտանքը:

Ստորեւ կը ներկայացնենք Պարոն Խանճեանի պատգամը:

Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան անունով կ'ողջունեմ տասնամեակներ շարունակ սփիւռքահայութեան բաբախող սիրտը հանդիսացող Լիբանանահայութիւնը՝ գաղութի հուծիւնը կազմող ամէն մէկ հարազատ զաւակով:

Մենք գիտակից ենք տնտեսական սուր տագնապի եւ թագաժահրի համաճարակի հետեւանքը եղող գաղութի ապրած տուայտանքին, մօտէն կը հետեւինք ամէնօրեայ դժուարութիւններու եւ հաւատարիմ Աւետարանչականի հարիւրամեայ առաքելութեան, Քրիստոսի օրինակով, գործնականապէս կը սատարենք ժողովուրդի եւ կառույցներու առողջութեան եւ կենսունակութեան:

Հաւատքի սիւներու վրայ խարսխուած յանձնառութեամբ կը հաւատանք՝ թէ հայու փիւնիկեան նկարագրով, պատմութեան էջերուն պիտի յանձնենք այս տագնապի ալ վերականգնելու համար Սփիւռքեան յառաջադէմ գաղութը ըլլալու Լիբանանահայութեան բարի եւ օրինակելի դիմագիծը:

Բարին ընդ ձեզ՝ սիրելի հարազատներ:
Զաւէն Խանճեան
Գործադիր Տնօրէն

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՆ

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԳՈԳԻ ԸԱՍԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
(626) 797-7680

ARMENIAN EDUCATIONAL BENEVOLENT UNION
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Announces the opening of the
2020 AEBU Scholarship Program
Empowering Our Youth for a Brighter Future

To apply, visit our website
WWW.AEBU.ORG

APPLY NOW
Through June 30, 2020

All eligible undergraduate students of Armenian descent are invited to apply.

626•344•7321
AEBU SCHOLARSHIP FUND COMMITTEE
1060 North Allen Avenue • Pasadena, CA 91104

Armenia Reopens Economy As Health Minister Warns of Surge in COVID-19 Cases

YEREVAN (RFE/RL) -- Armenian authorities reported the largest daily number of coronavirus deaths to date on Monday as the vast majority of Armenia's businesses, including many cafes and restaurants, resumed their work following the end of a nationwide lockdown imposed in late March.

Prime Minister Nikol Pashinyan defended on Sunday his government's decision to lift remaining restrictions on people's movements and reopen virtually all sectors of the Armenian economy despite the continuing spread of coronavirus in the country. He declared that the onus is now not only on his government but also on ordinary

Armenians to contain the virus.

"We are announcing a new, decentralized phase of the fight against the novel coronavirus," Pashinyan said during a meeting with Deputy Prime Minister Tigran Avinian and Health Minister Arsen Torosian.

"The main reason why we are opting for such a solution is that it's now obvious that we will have new coronavirus cases at least until March or April next year, until a vaccine is developed," he said. "Therefore, our challenge starting from tomorrow is to do everything ... so that we can live

Continued on page 4

Pashinyan in Workers' Day Message Urges End to Unregistered Labor

YEREVAN — Prime Minister Nikol Pashinyan on Friday urged Armenians working off the books to press their employers to register their jobs with tax authorities, saying that this is essential for protecting their labor rights.

In a May Day statement, Pashinyan also argued that his government finds it difficult to help unregistered workers hit hard by the economic shutdown resulting from the coronavirus pandemic.

"Our anti-crisis programs first of all target those people and companies that have complied with the Labor Code and the Tax Code of the Republic of Armenia," he said. "We have thereby not only honored our working citizens but also taken advantage of the fact that it is easier to identify registered workers if they lose their jobs and need assistance during the crisis."

"Having a registered job is an important guarantee for the protection of worker's rights, and I call on all employed citizens to demand that their employers register their jobs and support the government in protecting their own labor rights," added Pashinyan.

Many people have for decades

been involved in the informal sector of Armenia's sector. Employers had not registered those workers in order to avoid paying their income and pension taxes.

Official statistics suggest that the number of such workers has fallen significantly since Pashinyan came to power and pledged a tough crackdown on tax evasion two years ago. According to the State Revenue Committee (SRC), private entities have reported more than 87,000 new jobs to the tax service from May 2018 through December 2019. Most of these jobs are believed to have been created before that period.

The number of unregistered workers — and day laborers in particular — apparently remains high as evidenced by public reactions to recent government decisions to compensate people who have temporarily or permanently lost their jobs due to the coronavirus lockdown. The government has faced many complaints about compensating only officially registered workers.

Heriknaz Tigranyan, a parliament deputy from the ruling My Step bloc,

Continued on page 4

Armenia Sees the Largest Improvement in Democratic Performance

Freedom House's annual report finds that Armenia registered the largest two-year Democracy Score improvement in the report's history, and the score has reached its highest-ever point for the country, with improvements related to elections and corruption in the latest edition. Developments regarding the judiciary, however, have raised concerns.

The document, "Nations in Transit 2020," analyzes 29 states. 10 of them are recognized as democratic, 10 as hybrid and nine as authoritarian. Over the past decade, the number of hybrid states has tripled, while the number of democracies has decreased by a third.

The report notes that a growing number of leaders in Central and Eastern Europe have dropped even the pretense that they play by the rules of democracy. They openly attack demo-

cratic institutions and are working to restrict individual freedoms. These attacks have resulted in a dramatic democratic breakdown across Central Europe, the Balkans, and Eurasia, leading to category declines for four countries in the past two years.

"Many leaders in this region are no longer pretending to care about democracy or the rule of law," said Michael J. Abramowitz, president of

Continued on page 4

FM: Armenia Will Not Make Unilateral Concessions on Karabakh

YEREVAN -- The peaceful resolution of the NK conflict remains the top priority of Armenia's foreign policy, Foreign Minister Zohrab Mnatsakanyan told lawmakers at a hearing on the government's action plan's execution.

Mnatsakanyan said that Armenia has clearly defined its approaches in the resolution of the NK conflict, and these approaches have been expressed at numerous occasions, including during the 2019 OSCE ministerial in Bratislava.

According to him, Armenia will not make unilateral concessions on Karabakh and has always said that the solution to the problem is based on the principle of mutual concessions.

"No one can expect any steps from Armenia, involving concessions, and that could harm our national security," Mnatsakanyan said.

According to him, it is clear that the issue is being actively discussed in the domestic political field, "domestic policy remains domestic policy, and

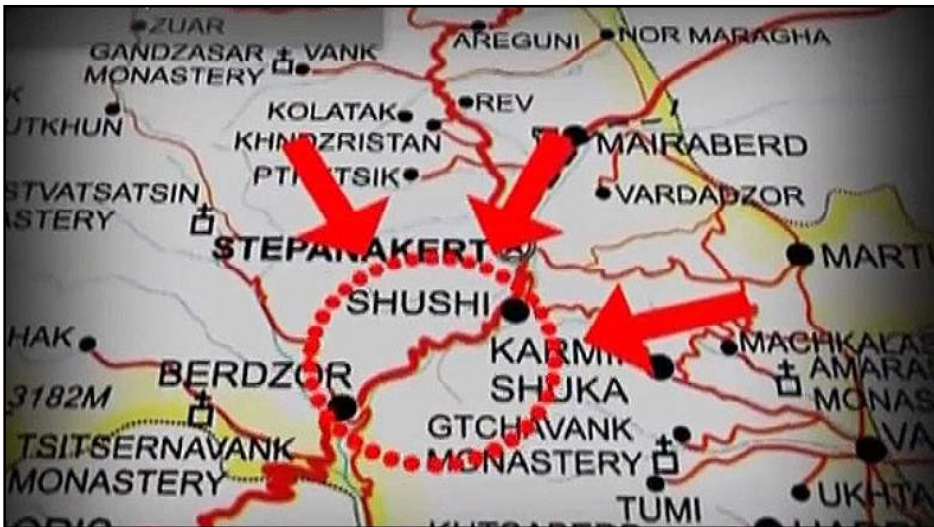
you cannot run away from it."

According to the minister, the security of the people of Karabakh has been declared a priority by the Armenian side, and the primary task of Armenia is to ensure existential security.

"There will be no repetition of April 2016, there will be no 1991-1994. For this we have enough determination," the Foreign Minister noted, adding that there is a national consensus on this issue, which only strengthens the position of the Armenian side.

"With this goal Armenia continued closely cooperating with international mediators, the Minsk Group co-chairs, in the direction of the Artsakh conflict's peaceful resolution. A meeting between the Armenian and Azerbaijani leaders and meetings at the foreign ministerial level have taken place. During the year it was possible to achieve two agreements — in the direction of preparing the populations to peace and creating conditions conducive for peace," FM Mnatsakanyan said.

Only Strong and Independent Artsakh Can Ensure Peace and Security in South Caucasus Region

STEPANAKERT — The Artsakh Republic foreign ministry has issued a statement on the 29th anniversary of ‘Koltso’ Operation, that resulted in deportation of Armenian population of the villages bordering then autonomous region of Nagorno-Karabakh:

“29 years ago, under the direct organization and coordination of the central authorities of the USSR and Soviet Azerbaijan, a large-scale operation ‘Koltso’ (‘Ring’) was carried out to deport the Armenian population of the borderline villages of Artsakh. This bloody operation ultimately transferred the Azerbaijan-Karabakh conflict to the military plane, initiating the subsequent full-scale aggression of Azerbaijan against the Republic of Artsakh (NKR).

“On April 30, 1991, the massive shelling of Getashen and Martunashen villages of the Shahumyan region launched the ‘Koltso’ operation, in the course of which tanks, combat helicopters, and artillery were employed for the first time against the civilians. Azerbaijani special police units (OMON), with the support of internal troops of the USSR Ministry of Internal Affairs and the Soviet Army, broke into Armenian villages formally supposedly for “checking the passport regime”, but in fact for killing, robbery, terror against the Armenian population, followed by deportation.

“As a result of military and police actions, dozens of Armenian villages in Northern Artsakh, as well as in Shahumyan, Hadrut and Shushi districts were destroyed, nearly ten thousand people were deported, more than 100 were killed, several hundred people were taken hostage. The fate of many of them remains unknown until now.

“It was another manifestation of the ethnic cleansing policy carried out by Azerbaijan in 1988-1991 in Sumgait, Baku and other settlements of the Azerbaijan SSR, as well as in the villages of Northern Artsakh.

“The Armenian pogroms carried out by the Azerbaijani authorities in response to the demand of the people of Artsakh to exercise their inalienable right to self-determination and the subsequent military aggression against the Republic of Artsakh in 1991, which was repeated in April 2016, demonstrated that only the establishment and strengthening of an independent statehood can ensure the right of the people of Artsakh to live freely and safely in its homeland.

“The recognition by the international community of this reality and the international recognition of the Republic of Artsakh will become an additional deterrent against Azerbaijan’s desire to start a new war. They will ensure peace and security in the entire region of the South Caucasus,” the statement said.

World Leaders Pledge Billions to Help Develop Coronavirus Vaccine

More than \$8bn (£6.5bn) has been pledged to help develop a coronavirus vaccine and fund research into the diagnosis and treatment of the disease, the BBC reports.

Some 40 countries and donors took part in an online summit hosted by the EU.

EU Commission President Ursula von der Leyen said the money would help kickstart unprecedented global co-operation.

She said it showed the true value of unity and humanity, but warned much more would be needed in the days ahead.

In total, more than 30 countries, along with UN and philanthropic bodies and research institutes, made donations.

Donors also included pop singer Madonna, who pledged €1m (\$1.1m), said Ms von der Leyen, who set out

the Brussels-led initiative on Friday.

The European Commission pledged \$1bn to fund research on a vaccine. Norway matched the European Commission’s contribution, and France has pledged €500m, as have Saudi Arabia and Germany. Japan pledged more than \$800m.

The US and Russia did not take part. China, where the virus originated in December, was represented by its ambassador to the European Union.

Of the money raised, \$4.4bn will go on vaccine development, some \$2bn on the search for a treatment and \$1.6bn for producing tests, the EU said.

The UN says a return to normal life will only be possible with a vaccine.

Most experts think it could take until mid-2021, about 12-18 months after the new virus first emerged, for a vaccine to become available

SDHP "Dkhrouni" Student-Youth Union's Statement On The Occasion Of May 1

Unfortunately, once again there is a need to mention and raise the issue that in Armenia today, there are many fatal issues related to workers' rights, which have escalated under the state of emergency.

1. In Armenia, there are registered trade unions but they do not function in a way that is expected of them. These trade unions are under an obligation to protect the human rights of the working people but they failed in their mission. It is imperative to create new trade unions, which must be separated from the state and have no financial dependence, thus ensuring the independence of their activities.

2. The worker are in no way protected and are not aware of their rights. The employers do not sign proper employment contracts with their workers, as a result of which they are able to fire their employees at will.

3. The maximum work hours and schedules are not maintained according to the professions and there is no remuneration for the additional work hours in the overwhelming majority of the cases.

The youth of the Social Democrat Hunchakian Party are convinced that the country's social protection and workers' rights should be considered as a strategic priority and that these issues should be addressed immediately. The builder of the country is not the one who got rich at the expense of someone else's work, but the one who is engaged in mental and physical work, keeping Armenia alive.

SDHP "Dkhrouni" Student-Youth Union expresses its solidarity and support to all Armenian workers, and is willing to cooperate for the common interests of all of us, not only with workers but also with independent working and public groups.

Arrest Warrants Issued for Fugitive Oligarchs Affiliated with Former Regime

Both are Accused of Illegal Enrichment, False Asset Disclosure and Money Laundering

Fugitive Oligarchs Mikael Minasyan & Gurgun Khachatryan

YEREVAN -- A court in Yerevan approved on Wednesday an arrest warrant against Mikael Minasyan, former President Serzh Sarkisian’s fugitive son-in-law prosecuted on corruption charges which he rejects as politically motivated.

Armenia’s State Revenue Committee (SRC) brought the accusations of illegal enrichment, false asset disclosure and money laundering in March and revealed them one month later. It also moved to arrest Minasyan late last month.

Mikael Minasyan apparently left Armenia shortly after he was dismissed as the country’s ambassador to the Vatican in late 2018. He declined to reveal his current whereabouts in two video messages posted on Facebook in recent days.

“I would suggest that Mikael Minasyan frequently release such videos,” said Deputy Prime Minister Tigran Avinian. “I’m sure that we too get some information from those videos.”

Another senior official, deputy parliament speaker Alen Simonian, said Minasyan thus effectively admitted having “liabilities towards the Republic of Armenia.”

Minasyan, 42, enjoyed considerable political and economic influence in the country when it was ruled by his father-in-law from 2008-2018. He is also thought to have developed extensive business interests in various sectors of the Armenian economy.

Meanwhile, another court in Yerevan allowed law-enforcement bodies on Sunday to arrest another wealthy businessman and son of Armenia’s arrested former Finance Minister Gagik Khachatryan. Gurgun Khachatryan was not immediately arrested and his whereabouts remained unknown as of Monday evening.

The Khachatryan family has extensive business interests. The most important of its assets is Ucom, one of the country’s three mobile phone op-

Continued on page 3

Masks Donated to the City of Los Angeles on Behalf of Armenia

Jack & Zarig Youredjian

LOS ANGELES – Consul General of Armenia in Los Angeles announced the donation of 100,000 surgical masks to the City of Los Angeles. The donation will help alleviating the outbreak of COVID-19 in Los Angeles and assisting the city authorities in combating the virus.

This important initiative comes from the well-known Armenian-American philanthropist Jack Youredjian, the Founder and Executive Chairman of Western Drug. Previously, he and his wife Zarig Youredjian implement successful projects in Gyumri – the second largest city in Armenia – helping the earthquake-stricken families with housing as well as empowering many children through academic success, career planning and vocational training.

Through coordination of Deputy Mayor of Los Angeles for International Affairs Ambassador Nina Hachigian and Consul General of Armenia Ambassador Armen Baibourtian, the masks were delivered to relevant authorities in Los Angeles. The surgical masks were provided to medical institutions and vulnerable groups in LA. This initiative highlighted the evolving strong partnership between the second largest city in the U.S. and Armenia, which was elevated with the visit Armenia's Prime Minister Nikol Pashinyan to Los Angeles in September 2019.

“The fight against COVID-19 has made the world smaller, and people across the planet are joining together

to confront this deadly pandemic,” said Los Angeles Mayor Eric Garcetti. “Armenia and Los Angeles share an unbreakable bond — and this generous gift will help protect vulnerable Angelenos and medical workers who are showing incredible courage and extraordinary determination to save lives.”

Los Angeles is home to one of the largest and most dynamic Armenian communities in the world. As an integral part of the city, the Armenian-American community holds pride in being Angelinos and spares no efforts to contribute to its advancement. In commemoration of the 105th anniversary of the Armenian Genocide in April 2020, the Armenian-American community of Los Angeles had launched a humanitarian fundraiser “1.5 Million Meals for 1.5 Million Lives” in the framework of “America We Thank You” campaign in support of Feeding America to honor Near East Relief and provide meals to Americans in need during difficult time. The Near East Foundation was the United States' first congressionally sanctioned non-governmental organization that was able to pool resources to save 132,000 Armenian orphans and establish over 400 refugee processing centers, hospitals, vocational schools, thus greatly contributing to the survival of the Armenian people. As a response to America We Thank you, the Armenian-American community across the country donated more than 5 million meals.

Arrest Warrants Issued for Fugitive Oligarchs

Continued from page 2

erators and largest Internet and cable TV provider.

The ex-minister's two sons and a nephew own a combined 77 percent of the Ucom stock. Gurchen Khachatryan is also the chairman of the company's board of directors.

Prime Minister Nikol Pashinian said through a spokeswoman that Khachatryan and his relatives must return hundreds of millions dollars stolen from the people. She said relevant authorities will allow the Khachatryans to sell their Ucom stake only if they agree to transfer all proceeds from such a deal to the government.

Late last month authorities arrested Sedrak Arustamyan, the top

manager of companies belonging to another wealthy businessman, Gagik Tsarukyan.

The NSS claims that Arustamyan had paid Gagik Khachatryan a \$22.4 million bribe to ensure privileged treatment of those companies by tax authorities. It says that the payment took the form of two bogus loans provided to the former minister who was arrested on corruption charges last August.

The NSS also summoned Gurchen Khachatryan's wife and mother for questioning. Both women reportedly refused to testify as witnesses. “Gurchen Khachatryan is prepared to present himself before the investigating body at any moment if its actions are brought back to the legal field,” said the lawyer.

Armenian Engineers Develop Thermal Scanner in Response to Covid-19

YEREVAN (Armradio) -- Armenian engineers have developed a thermal scanner – an AI solution that can be used for detecting elevated skin temperature in high-traffic public places through quick multiple target screening.

The Scylla Thermal Scanner provides AI-based analytics, which, combined with a state-of-the-art thermal camera, enables continuous contactless and non-invasive accurate temperature monitoring.

It can be used for preliminary screening in border checkpoints, airports, educational and government institutions, manufacturing warehouses, and hospitals.

“Such solutions are very expensive in the world, and the prices hit \$20,000 amid growing demand due to the coronavirus pandemic,” the company's technical co-founder and chief data scientist Ara Ghazaryan said in an interview with Public Radio of Armenia.

He added that what they offer is at least three times cheaper.

“We offer different solutions. In one case the camera fixes the temperature when a person walks in front of it. In a second case people need to stand before the camera to get their temperature measured. The second option is cheaper,” Ghazaryan said.

Ara Ghazaryan says Latin American and Arabic countries are most interested in purchasing the scanners. Columbia has already installed them at the entrances of hospitals.

As for Armenia, he says, the system is still too expensive for the country.

Scylla Thermal Scanner is used for preliminary screening purposes only and cannot be considered as proof or a basis for a medical diagnosis.

Scylla – a company with offices in Armenia and the US – is a leading developer of computer-vision based facial, behavior, and object recognition tools for first responders.

Armenia and Its Symbol Ararat Featured in US State Department's Monthly Magazine

WASHINGTON, DC -- The US State Department's monthly magazine features a beautiful photo of Ararat, a nice mention of Masis as Armenia's national symbol.

Author Lia Miller describes Armenia is an ancient country with a rich and fascinating history.

“The country boasts some of the world's oldest vineyards, vibrant and delicious cuisine, legendary hospitality, a beautiful landscape with world-class hiking, and internationally recognized biodiversity. Consistently included as one of the top travel destinations within popular publications such as Forbes and Condé Nast Traveler, Armenia was recently featured on the National Geographic's “The Cool List: Celebrating the reasons to travel in 2020,” due to its accessible routes from major travel hubs,” the article reads.

Located in the middle of the South Caucasus region between Turkey, Iran, Azerbaijan, and Georgia, Armenia is truly situated at the

crossroads where east meets west, which makes for a dynamic, unique, and colorful culture, the magazine writes.

“Mount Ararat—or Masis, as the Armenians affectionately refer to it—is Armenia's national symbol and is known for the majestic views it offers. The volcanic mountain now lies in modern day Turkey making it difficult to access for Armenians. However, it remains in their hearts as a source of cultural and historic pride,” Lia Miller notes.

The extended article refers to Armenians' crafting skills, their hospitality and cooking abilities, as well as the game of chess – a national pastime. It also covers the Armenian-American relations.

Paros #FeedingArmenia Effort Responds to Covid-19 Crisis

An elderly resident of Tavush's Verin Tsakhavan Village receive a food packet distribution

BERKELEY, CA— With stay-at-home orders in place for communities throughout Armenia, The Paros Foundation has risen to the challenge of helping feed Armenia's elderly, at-risk and impoverished populations.

In the Berd Consolidated Communities, which is comprised of 17 towns and villages in Armenia's North Eastern border with Azerbaijan, The Paros Foundation responded to an urgent need for food packets to be distributed to 800 elderly and disabled residents in these communities. With financial support from the Armenian diaspora, Paros staff quickly con-

tracted with food suppliers to get the food staples delivered to the Berd municipality where staff and volunteers coordinated this massive distribution effort. This process has been repeated twice to date.

When the spread of Covid-19 closed schools throughout Armenia, the staff at the Debi Arach Children's Center took similar safety precautions and closed its doors temporarily. This, however, created another problem. Many of the children that attend this academically focused after school program count on the nutrition they receive as their main meal of the day.

Armenia Sees the Largest Improvement

Continued from page 1

Freedom House. "It is time for European leaders who are committed to freedom to address the crisis in their own neighborhood. The United States also has a pivotal role to play and should rededicate itself to a foreign policy that emphasizes the defense of democratic values."

"The coronavirus crisis has created an inflection point, after which things could become much worse, or democracy could be revitalized," said Abramowitz. "We hope that this experience will illustrate the importance of transparent and accountable governance and catalyze new demands for change."

The institutions of democracy monitored by Nations in Transit are under attack across the board, and governments' exploitation of COVID-19 may be accelerating these disturbing trends. The electoral framework has been manipulated in a way that gives undue advantage to incumbents, parliaments have become sidelined or hollowed out by opposition boycotts, and the independent media and civil society continue to face smear campaigns.

In a new development, the judiciary and the rule of law have also become targets in many countries. Governments are packing courts with loyalists, adopting restrictive laws that do away with judicial independence, and in some cases persecuting individual judges. The indicator with the largest number of declines in Nations

in Transit 2020 was Judicial Framework and Independence, with six countries deteriorating: the Czech Republic, Georgia, Latvia, Montenegro, Poland, and Slovakia.

These shifts are taking place in an environment that was vulnerable to abuse even before the arrival of COVID-19, with long-term trends leaving countries increasingly exposed to malicious foreign interference as democratic consensus has been replaced by great-power rivalry.

"It is essential for democratic countries to stand up to bullies, but that's only possible if leading politicians promote democratic principles through their words and actions," said Zselyke Csaky, research director for Europe and Eurasia. "So far this has been lacking, resulting in shortsighted and desultory responses. To tackle the crisis and to arrest the democratic decline, we will need cooperation, transparency, and accountability. If democracy is to survive in the world, it must be reinvigorated from the inside, by the democratic community itself."

Nations in Transit 2020 has found that people's yearning for democracy remains strong. New protest movements, often focusing on the environment, have been springing up in many locations, with citizens demanding better governance. A few countries have also been opening up or undergoing transitions toward more democratic rule. While the jury is still out on these transformations, they demonstrate the unceasing appeal of democracy in a variety of settings.

The Paros Staff worked closely with leadership at the Debi Arach Children's Center to prepare and distribute food packets based on the number of children in each household to all the Debi Arach families. This process has been repeated twice to date.

"We launched the #Feeding-Armenia campaign to immediately respond to this important need," said Peter Abajian, Executive Director of The Paros Foundation. "Our next challenge is how to reopen and operate centers like Debi Arach in a safe and effective manner, while staying true to its core mission. While this challenge presents itself to every organization, I am proud of the fact that our team is already engaged in these discussions and planning."

In the town of Nor Keghi, the mayor led an effort to provide food

support for his town's elderly and at risk population. With support from the Nor Geghe Association and its Detroit-based leadership and members, 25 families in need received a large food pack to support them for approximately one month.

Armenia's current stay-at-home order is slowly being lifted, and the hope is that the virus will not spread, but it is unclear when the need for #FeedingArmenia will cease. While much still remains uncertain, one thing is becoming clearer—Armenia will reopen to a new reality. Masks, greater personal space and distancing and enhanced personal hygiene will all become part of Armenia's future. To support #FeedingArmenia, or other projects of The Paros Foundation, please visit www.parosfoundation.org.

Armenia Reopens Economy

Continued from page 1

with coronavirus, rather than be locked down, because we cannot stay shut down for one year."

"The most important nuance of the decentralized struggle is that every citizen of Armenia will shoulder responsibility for the fight against the epidemic," added Pashinyan.

The premier renewed his calls for citizens to strictly follow social distancing rules and avoid touching their faces with unwashed hands.

He admitted that the decision to essentially end the lockdown is "creating the risk" of a faster spread of the virus.

All reopened businesses have to comply with safety requirements set by the Ministry of Health. In particular, employers must ensure physical distancing among their workers and customers, frequently disinfect premises, provide employees with hand sanitizers and measure their temperature on a daily basis. Those who have a fever must immediately leave their workplace and seek medical aid.

Wearing face masks and gloves is obligatory for only some categories of employees, notably waiters.

Meanwhile Health Minister Arsen Torosyan warned on Monday that the number of coronavirus cases in Armenia could quadruple by the end of this month, he also warned of the possibility of a prolonged and much deadlier

epidemic as he met with Armenian lawmakers and answered their questions.

"If we follow [safety and hygiene] rules then we will manage to make progress," he told members of the parliament committee on healthcare. "If we don't we will have explosive outbreaks which will result, for example, in 500,000 infected citizens and thousands of deaths. This scenario is not implausible."

Speaking to reporters afterwards, Torosyan clarified that the staggering numbers cited by him are based on the World Health Organization's projections for the spread of the virus in Armenia made one month ago.

"Fortunately, that hasn't happened because we have managed to contain the spread of infections," he said. "Whether there will be 500,000, 100,000 or 50,000 cases is hard to tell now ... but it's our behavior that will determine their number."

A "plausible scenario" now, he went on, is that Armenia will have 10,000 cases at the end of this month. "This number is large in the sense that it's more than [the number of infected people] we can keep under control and we will probably send some of them home. But it's not large in the sense that we will be able to treat severe and critical cases."

The Ministry of Health has reported growing daily numbers of new COVID-19 infections for the last two weeks.

Pashinyan in Workers' Day Message

Continued from page 1

acknowledged on Friday the broader protection of labor rights in Armenia is still weak. She singled out the arbitrary dismissal of workers, saying that it remains widespread.

Tigranyan criticized the former Armenian government for dissolving the State Labor Inspectorate, which was supposed to ensure such protec-

tion, in 2013. She said that decision should be offset by amendments to the Labor Code passed by the Armenian parliament late last year.

The amendments expanded the powers of another, existing government agency, the Health and Labor Inspectorate. Starting from July 2021, it will be tasked with not only ensuring the physical safety of workers but also protecting their social rights.

www.massispost.com
Daily News Updates

Բառերու Խորհրդաւոր Աշխարհը 396 ԺՊԻՏ Հայու Դառնացած Ծիծաղը

ՆՈՐԱՅՐ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

- Տխրութիւն... Ո՛չ, պարոն, ո՛չ ալ սուգի եւ վրէժի զգացում, բայց... բարկութիւն, կը զգամ բարկութիւն:

Այսպէս արտայայտուեցաւ Վահէն, երբ մեխակ կը խոնարհեցնէր Ծիծեռնակաբերդի յաւերժական կրակի առջեւ: Ապա, երբ քսանութ աշակերտները երկշարք կանգնեցան խմբանկարի համար՝ «Ժպիտ», - ըսաւ Կարէնը, մեր լուսանկարիչը: Այն ժամանակ, պատանի դէմքերու վրայ, զարմանալի բան, ժպտի տարօրինակ տեսակներ յայտնուեցան,- տրտում, տխուր, դառն ու թախծոտ:

Այս շաբաթ, չարգելի ընթերցող ձեզ կը հրաւիրեմ «Ժպիտ» բառի մասին գրուեցել: Ան ունի երկու բնութիւն. դիմերեսը գեղեցիկ է, գունաւոր, բարի եւ քաղցր, իսկ դարձերեսը... Բարձրացուցէք ձեր աչքերը ու նայեցէք մեր աշակերտներու դէմքերուն, հոն կը գտնէք պատասխանը: Եւ այս շա-

բաթ, այս սրբավայրէն յարութիւն առած միտքերով, յարմար կը տեսնեմ ոգեկոչել հայոց մայրենիի ա՛յն գրիչները, որոնց, գիշեր էր, յանկարծ այցելեց մահուան ժահրոտ ժպիտը: Արտօնեցէք յօդուածս ալ զարդարել անոնց ժպտուն տողիկներով:

Ստուգաբանական ծագումը անյայտ է «Ժպիտ» բառին: Բայց հայը գիտէ իր ժպտի աղբիւրը՝ իր բնաշխարհը, լիճերը ծիծաղախիտ, հասկերը ոսկեգոյն, լեռնագագաթները ձիւնածածկ, եւ ուրախ ապրելու տենչը, երբ Ապրիլ է՝ տասնմէկ ամիսներու իշխանուհին: Իսկ, դուք գիտէ՞ք, թէ Սալմաստի եւ Թիֆլիսի հայերու «Ժպտա»ը ինչպէ՞ս էր... Ըսեմ՝ «Ժմտալ»: Իսկ Ալաշկերտի հայերը կը «Ժմդէին», իսկ Կիւրիինի հայերը կը «Ժմնային»:

Ոսկերդարուն ունեցեր ենք ժպտի տեսակները, ներառեալ՝ «բարեժմիտ»ը («Ժպիտ» բառի տարբերակներէն մէկը) եւ «Ժպտուն»ը, ինչպէս հայկական

հնագոյն մատենագրութիւնը կը վկայէ. «Ո՛ւր է բարեժմիտ շրթանցն ժպտումն», «Ո՛ւր է գուարթ շրթանց ժպտումն առ բարի աշակերտացն հանդիպումն»: Ապա եկան պատկերալից դարձուածքներ ու անոնք ժպիտ մը եւս աւելցուցին մեր լեզուի սիրունատես դէմքին վրայ՝ «Ժպիտ կտրել» ժպիտով փայլել, «Ժպիտ խաղացնել» ժպիտի արտայայտութիւն տալ, «Ժպիտ բաժնել» բոլորին ժպտալ, «Կեանքը ժպտալ մէկուն» երջանիկ կեանք ունենալ, բարտաւորուիլ: Կեանքը հայոց լեզուին ալ ժպտաց ու «Ժպիտ» գոյականը պնտուեցաւ լաւատես արմատներով ու դարձաւ՝ գեղաժպիտ, գունաժպիտ, քաղցրաժպիտ, բարեժպիտ, ժպտադէմ, ժպտերես եւ լուսաժպիտ: Վերջինը քնարական փայլ առաւ, երբ Չարենցը եւ Մեծարենցը ստեղծեցին երկու գրական պատկերներ. «Լուսաժպիտ աղջիկ», «Լուսաժպիտ մոմեր»: Ունեցանք ժպտալից գիրքեր «Ժպիտք եւ արտասուք», «Քիչ մը ժպիտ», Պոլիս, «Տխուր ժպիտ», Գափիւրէ, «Դէպի ժպիտ», Թիֆլիս, «Առաջին ժպիտը», Մոսկուա, «Ժպիտներ», Պաքո, «Վերջին ժպիտը», Երեւան:

Բայց հայկական «Ժպիտ»ը իր մեծագոյն փայլը ունեցաւ, Գեղապաշտ շրջանն էր՝ գրական գարուն մը հայկական քնարերգութեան համար, ու գեղադէմ հայ գրիչներ քնքոյշ բանաստեղծութիւններու եւ երգերու մէջ ժպիտներ բաժնեցին առատօրէն: Ահա անոնց գրական ժառանգը՝ յուզուած շրթունքներու մէջ շնչած. «Ծաւալ ծովակ՝ ալին վտիտ փնջելով... /Վերան նաւակ՝ հովի ժպիտ ջնջելով», Կոմիտաս Վարդապետ, «Ինչո՞ւ յանկարծ ժպտած պահուս կ'արտասուեմ, /Մանկան մը պէս», «Խոհեր, որոնք մեր լեզուովը չեն ըսուիր, /Օր մը ժպիտ, երբեմն արցունք մարգարտեայ», Ռուբէն Զարգարեան, «Ես կը նայիմ ետեւէդ լուռ՝

ժպտադէմ», Լեւոն Լարենց, «Ալ ամէն բան ջնջած եմ. / Միայն ժպիտ մը պահած եմ, /Այս գունաթափ շրթունքներուս», Մատթէոս Զարիֆեան, «Առջի օր չարածնի աղջկան մը ամօթխած եւ թաքուն ժպիտը նշմարեցի... ո՞վ էր այդ Օրիորդը», Տիգրան Չէօկիւրեան, «Երբ ժպտիս լուռ այսպէս՝ / Սիրունիկ, գեղատես... / Երբ ժպտիս չքնաղ, գի՛րդ, / Ներսս ամբողջ կը գարթնու / Տեղանք սիրելու», «Մէկդի թողած եմ ժպիտ, խաղ ու պարեր, /Նորընծայ եմ գարափարի աշխարհին», «Զգտայ ժպիտ մը՝ ուր / Չխառնուին արցունք լալիւն», «Տե՛ս, աստղերու ժպիտներ եւ հուր վարդեր անթառամ / Կը տեղամ», Դանիէլ Վարուժան, «Ցանկայարոյց ու միամիտ / Բոյրի մը պէս տարտամօրէն / Հոգիիս մէջ կ'իջնես նորէն, / Ո՞վ կանացի միսթիք ժպիտ», Ռուբէն Սեւակ, «Յոյսին: Ո՛րչափ ժպիտ պիտի ծաղկի, հրեշտակօրէ՛ն, ո՛րչափ ժպիտ մեր աչքերուն մէջ», Սիւսաննա: Ապա եկաւ Գրիգոր Զոհրապը, ֆրանսերէնի փոխարէն գերմաներէնը պաշտպանեց հայկական վարժարաններէն ներս. «Լեռնցի եւ ասիական ժողովուրդ մըն ենք: Կը կարծեմ որ գերմանացուց ծանրութիւնը ու անժպիտ դէմքը աւելի կը պատշաճի մեզի», ապա, նամակ մը ուղղեց Փիէր Քիլյեսաոին, Pro Armenia պարբերականի գլխաւոր խմբագրին, «Ո՞վ ես դուն, օտարական, որ քու գուարթ եւ երջանիկ հայրենիքը մոռնալով, բոլոր գուրթ եւ խանդաղատանքը նուիրեցիր սուգի եւ կսկիծի հողին՝ որ Հայաստան կը կոչուի: Ինչպէ՞ս մեր անժպիտ ու թախծոտ երեսը քու ուշադրութիւնդ հրաւիրեց»: Ապա, գիշեր էր, յանկարծ, բոլոր ժպիտները խամբեցան, մայրենի մեղեդիները դարձան՝ անժպիտ, դառնաժպիտ, տխրաժպիտ,

Շար.ը էջ 15

Հայկեան Արտաքինով Մեր Մարզանքի Ուսուցիչ Հրաչ Մանուկեանի Յիշատակին

ԴՈՎՏ. ՄԻՆԱՍ ԳՈՃԱՅԵԱՆ

Կիլիկեան Տաւրոսի մաքրամաքուր աղբիւրներէն յորդացած Սիհուն գետի ափին գտնուող Ատանա քաղաքէն էին Հրաչ Մանուկեանի ծնողները: Ան Կիլիկեան Տաւրոսի բարի հսկաներու արտաքին մը ունէր՝ պարթեալահասակ, հայկեան դիւցազնի մը տեսքով եւ դիմագիծով: Ան հպարտութիւնն էր Լիբանանի ՀԵԸ-ի պատգեթպոլի խումբին՝ նախ մարզիկ, ապա մարզիչ: Լիբանանեան մարզական ակումբները հազարներ պիտի տալին այսպիսի մարզիկ մը ունենալու համար իրենց խումբերէն ներս:

ՀԲԸՄիութեան Մեյլգոնեան Կրթական Հաստատութեան (ՄԿՀ) մարզական գուռային մէջ ծներ էր ան, հոն թրծուեր էր որպէս հայ, մարդ եւ մարզիկ, ապա, անմիջապէս Պէյրութ վերադառնալէ ետք արժանաբար ընտրուեր էր ՀԲԸՄիութեան հռչակուած Յովակիմեան-Մանուկեան մանչերու երկրորդական վարժարանի մարզանքի ուսուցիչ եւ մարզիչ:

Պատգեթպոլը իր տարերքն էր, ՀԲԸՄ-ՀԵԸ-ը՝ իր տունը:

1959-ին առանձնաշնորհումը կունենայի յաճախելու Յովակիմեան-Մանուկեան վարժարանը, ուր կ'իշխէին կարգ ու կանոն եւ տնօրէն Պրն. Արա Թօփճեանի կարգապա-

հական բարձր չափանիշերը: Մարզանքը ետ պէտք չէ մնար, այլ պէտք է բարձրացնէր վարժարանի պատիւն ու վարկը:

Մարզանքի պահերը կը բաղկանային զանազան մարզաձեւերէ՝ շուէտական մարզանքներ, վազք, պատգեթպոլ, վոլիպոլ: Եւ այս բոլորը յաջողութեամբ կը ղեկավարէր մեր երիտասարդ, Սթիվ Ռիվզը (Steve Reeves) յիշեցնող Պրն. Հրաչը՝ նուազ մկանուտ արտաքինով:

Պատգեթպոլի միջ-ակումբային եւ լիբանանեան մրցումները մեր՝ աշակերտներու տարերքն էին.

պատուի հարց կար՝ հայու, ՀԵԸ-ականի եւ Յովակիմեանցիի պատիւն էր խնդրոյ առարկան: «Չենք հարդուրժի պարտութիւնն էր մեր նշանաբանը: Ի՛նչ խանդավառութեամբ եւ «կեցցէ՛»ներով կը հեռանայինք դաշտերէն: Յաղթե՛ր էինք, «պարսիկը փախե՛ր էր»: Օրե՛ր, օրեր ցնծութեան եւ ինքնութեան հաստատման:

ՀԲԸՄ-ՀԵԸ-ի կազմակերպած բարձր մակարդակի Նաւասարդեան խաղերը մեզի համար Ողիմպիական խաղերու չափ կարեւոր էին, իսկ երբ այդ մասին տեղական օտարագիր մամուլը կը բարեհաճէր ժլատ տողեր նուիրել Լիբանանեան եւ ինչու չէ նաեւ Միջին-արեւելեան մակարդակի մեր խաղերուն, հպարտութենէն սիրտերնիս կ'ուռէր, իսկ եթէ պատահէր որ մէկ քանի նկարներ ալ գետեղէին, ապա անոնցմէ մէկուն մէջ կ'երեւար կատարեալ ցատքով մը Պրն. Հրաչը, որ գնդակը կը գետեղէր կողովին մէջ՝ շրջապատուած վարդգէս Պալեանով եւ Ստեփան Գասապեանով:

Տարիները անցան եւ այդ սերունդի աշակերտներէն շատեր վերադարձան ՀԲԸՄիութեան, ծառայեցին որպէս անդամ, վարչական, արի-արեւոյշ, մարզիկ, ուսուցիչ, հասարակական գործիչ եւ յաջող գործարար: Ես եղայ այդ սերունդին քիչերէն մէկը, որ նուիրուեցաւ մանկավարժութեան՝ նախ ՀԲԸՄիութեան Մեյլգոնեան Կրթ. Հաստատութեան, ապա Քալիֆորն-

իոյ Մանուկեան-Տեմիրճեան վարժարանէն ներս: Իմ պաշտօնավարութեանս ընթացքին մեր ուսուցիչներէն շատեր «ընկերացան» որպէս տիպար դաստիարակ, ուսուցիչ եւ հայրենասէր անձնաւորութիւններ: Անոնց մեծ մասը գրեթէ լոյսերու մէջ կը հանգչի այժմ՝ ամէն մէկը իր լուսաճաճանչ գահին բազմած: Անոնց յոյլին միացաւ նաեւ Պրն. Հրաչ Մանուկեան: Տարիներ ետք ան եղաւ նաեւ մեր հոգաբարձուն ՄԿՀ-ի մէջ: Ան իր ծառայութեան ընթացքին իր նպաստը բերաւ որպէս հայ ուսուցիչին պաշտպան եւ անոր սատար կեցող առանցքային անձ մը: Կարճ ատեն ետք մենք իր մէջ տեսանք մեր ցաւերը հասկցող ու պաշտպանը:

Կեանքը լի է անակնկալներով: Ինծի համար այդ հաճելի անակնկալներէն մէկն էր այն պարագան, երբ ես եղայ իմ ուսուցիչներէս ոմանց գաւակներուն ուսուցիչը: Անոնցմէ էին Պրն. Հրաչի շնորհալի եւ յառաջադէմ դուստրը Թամարը եւ մանչը՝ հօրը հասակով Ալեքը, որոնք կազմեցին իրենց ընտանեկան բոլորը:

Պրն. Հրաչ Մանուկեանի կեանքին նոր գեղեցկութիւն մը հաղորդեցին իր գաւակները՝ կարծես թէ անելի երիտասարդացաւ ան, բայց անակնկալ ու դժբախտ մահը կնոջ՝ Շաքէին, տակն ու վրայ ըրաւ իր սիրտն ու հոգին: Յուզումով լեցուեցան իր օրերը, բայց ան բար-

Շար.ը էջ 15

Պատրիարքներու Վախճանման 30-Ամեակ (1990-2020)

S.S. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Երկրորդ Այցելութիւնը Երուսաղէմ Եղիշէ եւ Շնորհք Պատրիարքներու Հաղիպուն 1975

«Եղբայրական քերմ սիրով կ'ողջունեն Կ. Պոլսոյ հայոց Շնորհք Պատրիարքը եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ներկայութեան կը հաւաստեն որ վերացան Երուսաղէմի եւ Կ. Պոլսոյ պատրիարքական Աթոռներու միջեւ ժամանակավրէպ դիւրիմացութիւնները: Իր արցունքին մէջ մեր ժողովուրդը կտոր մը ժպիտ թող ունենայ ի տես մեր այսօրուայ եղբայրական միասնութեան»

ԵՂԻՇԷ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ

«Ձգացական եւ անձնական պատճառներով պիտի վարանքի ընդունելու Երուսաղէմի Պատրիարքին հրաւերը, սակայն անոնցմէ աւելի լուրջ ու զօրաւոր կը նկատեն այն միւս խորհուրդները որոնք թելադրեցին ընդառաջելու եղբայրական հրաւերին, պարտական զգալով յարգելու Հայ Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան ամբողջութիւնը»

ՇՆՈՐՀՔ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԳԱՆՈՒՍԵԱՆ

ԴՈԿՏ. ԶԱԻԷՆ Ա. ՔՅՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Երկու Պատրիարքներու Հանդիպումը

Ներկայ տարուոյ Փետրուար եւ Մարտ ամիսներուն աննկատ չենք ուզեր թողուլ Երուսաղէմի Եղիշէ Տէրտէրեան եւ Կ. Պոլսոյ Շնորհք Գալուստեան Ամենապատիւ Պատրիարքներու միաժամանակ վախճանումը որ պատահեցաւ 1990 թուի այդ օրերուն: Անոնց յիշատակը կը կցենք Երջան. Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին 1975 թուին Երուսաղէմ երկրորդ այցելութեանը երբ Հայրապետը բացումը պիտի կատարէր Երուսաղէմի Պատրիարքութեան նորաչին ժառանգաւորաց եւ Ընծայարանի շէնքին՝ նուիրուած ազգային բարերար Ալեք եւ Մարի Մանուկեաններու կողմէ:

Այսուհանդերձ վերելի հաստատումները, առաջինը բունագոսիկ եւ երկրորդը բնական եւ կանոնական, կուզան վեր յիշեցնելու 1967 թուականին սկսեալ անպատուաբեր դիրքաւորումը Երուսաղէմի պատրիարքին՝ հանդէպ Կ. Պոլսոյ պատրիարքին, երբ անխրակերպով առաջինը կ'ամբաստանէր Շնորհք Պատրիարքը, տաս տարիներ առաջ իբր թէ, որպէս Երուսաղէմի 23 թանկարժէք ձեռագիրներու գողութիւնը կատարողն ու Լոնտոն փոխադրողը աճուրդի հանուելու համար, երբ ան Լուսարարապետն էր Ս. Յակոբեանց Պատրիարքութեան:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Ներկայութիւնը

Ատենին Վազգէն Ա. Հայրապետ խստիւ դատապարտած էր Երուսաղէմի պատրիարքն ու վերին մարմինը կատարուած գայթակղութեան համար եւ յանձնախումբի մը միջոցաւ իսկոյն փրկագին վճարել տալով փրկած էր ձեռագիրները ստոյգ կորուստէ: Այժմ, 1975 թուին, երկու պատրիարքները առաջին անգամ ըլլալով միասին կը դիմաւորէին Հայոց Հայրապետը յայտնի չղարձանելով անցեակի սրտցաւութիւնը եւ հաշտութեան գետին մը ստեղծել կը ջանային: Այսքանը ըսելու կարիքը զգացի դարձեալ շնորհիւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին որուն այցելութիւնը երկուքին յարաբերութիւնը «եղբայրական» դարձուց:

Ամենայն Հայոց Հայրապետը իր տասներորդ հովուապետական այցելութեան կը ձեռնարկէր 1975-ի ամրան, անցնելով Անգլիայէն ու Ֆրանսայէն, հասնելով Երուսաղէմ Յորդանանի մայրաքաղաք Ամմանի վրայով: Այցելութեան գլխաւոր պատեհութիւնը ինչպէս ըսուեցաւ

Կ. Պոլսոյ Հայոց Ամեն. Շնորհք Պատրիարքի կողմէ: Ապա «Հրաշափառ»ով մուտք կը գործէր Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճար:

Երուսաղէմի պատրիարքին յատուկ հրաւերով Շնորհք պատրիարք Գալուստեան տաս տարուան բացակայութենէ ետք առաջին անգամ ըլլալով Երուսաղէմ ժամանած էր Յունիս 20-ին Պոլսահայ ուխտաւորներու հետ միասին Նորին Սրբութիւն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ողջունելու համար: Այդ առիթով Երուսաղէմ ժամանած էին բարերարներ Ալեք եւ

նոր շէնքի կառուցումին, որով մենք պարգապէս հետեւեցանք մեր սուրբ եւ օրհնեալ նախահայրերու ճամբուն», յիշելէ ետք իր նախապէս բերած նպատար Ս. Յարութեան Տաճարի վերանորոգութեանց:

Հրաժեշտ ի Պատիւ Հայոց Հայրապետին

Նոյն երեկոյեան նորաչին Ընծայարանի սեղանատան մէջ ճաշկերոյթ տրուեցաւ ի պատիւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, եւ հիւրընկալ Եղիշէ Պատրիարքը առաջին խօսքը առնելով

Երուսաղէմի Եղիշէ Տէրտէրեան, Վազգէն Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս եւ Կ. Պոլսոյ Շնորհք Գալուստեան

նորակառուց ժառանգաւորաց եւ Ընծայարանի բացումը պիտի ըլլար բարերարներու ներկայութեամբ, ինչպէս նաեւ Սուրբ Յարութեան Տաճարի ներքին հայկական խորաններուն օծումը: Հայրապետի շքախումբին մաս կը կազմէին Կոմիտաս Տէր Ստեփանեան եւ Սերովբէ Մանուկեան արքեպիսկոպոսները, որոնց միացան նաեւ Սիոն արքեպիսկոպոս Մանուկեան եւ Ամերիկայի գոյգ առաջնորդ Սրբազանները՝ Թորգոմ Մանուկեան եւ Վաչէ Յովսէփեան արքեպիսկոպոսները:

Հայրապետը Ամմանի Պալատին Մէջ

Ամմանի օգակայան դիմաւորութեան եկած էր Երուսաղէմի միաբանութիւնը գլխաւորութեամբ Եղիշէ Պատրիարք Տէրտէրեանի, իր կողքին՝ Սիոն Արքեպիսկոպոս Մանուկեան եւ բազմաթիւ հայորդիներ Հաշիմական թագաւորութենէն, Հայկապէն ու Պարսկաստանէն, ուրիշ թագաւորական ինքնաշարժով եւ պատուոյ պահակազուրգի առաջնորդութեամբ Հայոց Հայրապետը առաջնորդութեան պանդոկ: Յունիս 21-ին Վազգէն Ա. Հայրապետ թագաւորական պալատ պաշտօնական այցելութիւն մը տալով կ'ընդունուէր Նորին Վեհափառութիւն Հիւսէյին Բ. Թագաւորին կողմէ, որուն Հայոց Հայրապետը կը շնորհէր Հայ Եկեղեցւոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի բարձրագոյն շքանշանը:

Նոյն օր հայ համայնքի հոգեւոր հովիւ Անուշաւան Վրդ. Ձղջանեանի գլխաւորութեամբ Հայրապետն ու շքախումբի անդամներն ու հաւատացեալները Ամմանի Ս. Թաղէոս Եկեղեցւոյ մէջ մասնակից կը դառնային Հոգեգալստեան Կիրակիի պաշտամունքին ուր Հայոց Հայրապետը կուտար իր պատգամը: Նոյն օր ինքնաշարժներով բոլորը կը ժամանէին Երուսաղէմ, եւ Դաւիթի Դրան մօտ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը կ'ողջունուէր

Մարի Մանուկեաններ, Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Առաջնորդ Տիրայր Արքեպս. Մարտիկեան, եւ Լոնտոնէն Պսակ Արքեպս. Թումաթեան: Երուսաղէմ մուտքին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ժամանումը ողջունեց քաղաքապետ Թետի Գոլլէք, երբ եկեղեցականաց թափօրը կ'առաջնորդէր Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճար «Հրաշափառ»ի երգակցութեամբ: Հայրապետը Ս. Գրիգորի մատրան առջեւ կը կատարէր իր ժամանումի ուխտը:

Ողջոյնի Սաղթանքներ

Իր ողջոյնի խօսքերով նախ Եղիշէ Պատրիարք կ'ըսէր «խոնարհաբար կեցած Ձերդ Վեհափառութեան առջեւ կը լսենք Մարգարէին սրտառուչ ձայնը, «ո՞վ է սա որ դիմեալ գայ յեղովմայ, գեղեցիկ պատմութեանաւ եւ բուռն գործութեամբ»: Գեղեցիկ է Հայոց Կաթողիկոսին պատմութեանը «որովհետեւ Դուք արքան էք մեր սիրտերուն, աւերներէ վերա- կանգնող նորափետուր Հայրենիքի կողքին»: Վազգէն Հայրապետ կուտար իր պատգամը յայտնելով իր ուրախութիւնը թէ իր կողքին էին հայոց գոյգ պատրիարքները՝ Եղիշէ եւ Շնորհք, իր այս երկրորդ Երուսաղէմ այցելութեան առիթով:

Բարերարները Երուսաղէմ ժամանած

1975 տարուոյ Յունիս 23-ին Եղիշէ Պատրիարքի հրաւերով Երուսաղէմ հասան Ալեք եւ Մարի Մանուկեան բարերարները, եւ 25-ի չորեքշաբթի օր կատարուեցաւ բացումը նորաչին ընծայարանին, նախագահութեամբ Վազգէն Ա. Հայրապետին եւ ձեռամբ Ալեք Մանուկեանի, ի ներկայութեան Եղիշէ եւ Շնորհք Պատրիարքներուն: Հիմնարկէքը կատարուած էր չորս տարի առաջ բարերարներու մեծագումար 450,000 տողարի իշխանական յատկացումով: Այն ատեն Ալեք Մանուկեան ըսեր էր «եւ այժմ կարգն էր ժառանգաւորաց

կ'ըսէր, «ազգային հպարտութեան անմոռանալի օրեր եղան Վեհափառի այցելութիւնը, ո՛չ թէ հայկական շաքար մը, այլ հայկական դար մը, որովհետեւ Հայոց Հայրապետը բերաւ դար մը մտածում, դար մը ապրում, դար մը զգացում»: Ապա «եղբայրական ջերմ սիրով» կ'ողջունէր Կ. Պոլսոյ հայոց Շնորհք Պատրիարք Գալուստեանի ներկայութիւնը, շեշտելով որ Հայրապետին Երուսաղէմ ներկայութեամբ «վերացան Երուսաղէմի եւ Պոլսոյ պատրիարքական աթոռներու միջեւ ժամանակավրէպ դիւրիմացութիւնները»:

Եղիշէ Պատրիարք աւելին կ'ուզէր ըսել իր այդ մի քանի բառերով եւ այնուհանդերձ անկեղծ պիտի ըլլային Եղիշէ Պատրիարքին քաղցր ու զգացական բառերը պաշտօնական այդ բացառիկ առիթով եւ ի ներկայութեան Հոգեւոր Պետին: Իր կարգին Շնորհք Պատրիարք յանուն «գերագոյն նպատակին» որ էր պարտական զգալով յարգելու Հայ Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան ամբողջութիւնը, «Մենք ողջագործուեցանք Երուսաղէմի ամենապատիւ Պատրիարքին հետ մեր առաջին հանդիպումին»: Շնորհք Պատրիարք իր խնդակցութիւնը կը յայտնէր բարերար Տիրար Ալեք եւ Տիկիւն Մարի Մանուկեաններուն իրենց անզուգական մեծագործութեան համար:

Սեղանի շուրջ վերջին խօսքը կ'ըլլար Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Տ.Տ. Վազգէն Ա. որ «մխիթարուած կը զգար տեսնելով Մեր երկու սրբազան պատրիարք եղբայրներու ողջագործումը» գոր կը նկատէր «Հայոց Հայրապետին համար մեծագոյն նուէրը»: Յիշուի Վեհափառ հայրապետը իր մտքէն շատ բան կ'անցընէր երբ անցեակի տիւր եւ անհաշտ դէպքերը միշտ Մայր Աթոռ իր սեղանին կը հասնէին որպէս գերագոյն պետը Հայ Եկեղեցւոյ կարենալ տալու համար

Օգնիր Մեզ...

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Ապրիլ ամիսն էր, Յեղասպանության օրը, 1915-1918 թվականներին թողնելով քնած վիճակում? սուս ու փուս տնից բակ մտալ, որոշել էի նախաճաշի համար թարմ մատնաքաշ (բառբառի) հաց գնել: Դնչապալը (դիմակ) դէմքիս հագցրած պսակաժահր ախտավարակից պատասպարուելու համար փողոց ելալ, երկինքը կապարաթոյր միատարր ամպով էր պատել, նոյնն էր նաեւ իմ հոգեվիճակը այդ ժահրի պատճառով: Արդէն շուրջ երեք ամիս էր, աշխարհը տազնապի մէջ էր գտնուում, ճգնաժամ էր սպրդում: Չինաստանից դուրս էր սպրդել այդ եւ երկրից-երկիր աւերներ գործում:

Ապրում էինք Սանթանո քաղաքում, հացթուղի շուրջ երեք մղոն մեր տնից հեռաւորութեան վրայ էր գտնուում դէպի արեւմուտք Ֆուլթոն պողոտայի վրայ, ուր քայլելով պիտի գնայի: Երկարաձիգ մեր փողոցում անդորր էր տիրում, հագուադէպ ինքնաշարժի երթ, իսկ դուշերը ազատ վայելում էին իրենց թռիչքներով ու կռկռոցներով, ինչ լաւ է թուշոց կեանքը ոչ մտածմունք ունեն ոչ մտահոգութիւն: Օրը կիրակի էր, մարդիկ փակուած էին իրենց տներում, ոչ թէ կիրակի հանգստի օր լինելու համար, այլ գրեթէ շաբաթուայ լրիւ օրերը ինքնամեկուսացում եւ սահմանափակ երթեւեկութիւն էր, քանի որ ամբողջ Լոս Անջելէս գաւառում էլ մտաւորապէս պարէտային վիճակ էր տիրում, հրահանգուած էր մասնաւորի մեծահասակներին փակուել տներում, միայն կարճաժամկետում որոշները կարող էին դիմակով առաւօտեան դուրս գալ գնումներ անելու համար, առանց դիմակի տեսնողը տուգանուելու էր: Մննդի առեւտրակենտրոններում շարքեր էին գոյանում, մարդիկ վախվիւթով էին քայլեր վերցնում, յանկարծ չդիպչէին իրար կամ շատ մօտենան: Ճամբիս հատ ու կենսա դիմակաւորուած մարդիկ մօտիցս անցնում էին լուռ ու մունջ եւ ուշադիր:

Արդէն տասնհինգ տարի է սպրդում եմ Լոս Անջելէսում, այս տարիների ընթացքում մարտ ամսի վերջերից սկսած օդերը տաքանում էին, այնպէս որ գովամղիչի անհրաժեշտութիւն էր զգացում, սակայն այս տարի հակառակն է? ցուրտ-անձրեւ եւ տաքուկ հագուստի կարիք: Տաք օրեր են ցանկալի նկատելով ինչպէս ասում է, թէ? ժահրը մասամբ անկարողանում է վարակել: Իսկապէս ինչ տազնապալի ժամանակների հանդիպեցինք, նախկինում, իմ ողջ կեանքում այսպիսի մեկուսացման եւ դիմակակրման օրեր չպատահեցին եւ ով գիտէ որքան է տեւելու այս նեղացուցիչ վիճակը:

«Կիլիկիա» հացթուխ-անուշարանում միակ յաճախորդն էի կանուխ եկած լինելով, դրամարկղի մօտ մէկը չկար, փոքրածաւալ խանութում քով-քովի դրուած սառնարանների մէջ ցուցադրուում էին զանազան տեսակի թխուածքներ քաղցրասիրահարի խորթակ գրգռող, եկել էի միայն հաց գնելու, խանութի ներսի դռնից հացթխանոցն էր երեւում, ուր կանայք եւ տղամարդիկ գործով էին զբաղուած, ով գիտէ ինչ

կանուխ ժամի էին եկել աշխատանքի, որ հացը արդէն պատրաստ էր, թոնիրի մէջ չի եփուում հացը, փուռեր եւ օջախներ, թոնիրի մէջ թխուած լաւաշը այլ հոտ ու բոյր ունի: Այս հացթուխների մեծամասն աշխատաւորները մեր հայաստանցի քոյր ու եղբայրներ են, հայրենիքից արտագաղթելով աշխատանքի են լծուած իրենց գոյութիւնը պահպանելու եւ նաեւ օգնելու իրենց հարազատներին Հայաստանում:

Կանգնած տեղիցս կանչ տուի. -Քուր ջան. շնորհ կը բերէ՞ք:

Այս մէկը ինձ ծանօթ չէր, միջահասակ մի հայ տիկին.

-Ի՞նչ կը ցանկանաք:

-Երեք մատնաքաշ, որ ասեմ մէջտեղից կիսէք, կը լինի՞.

-Ինչու չէ, հիմա կը պատրաստեմ:

Նա համեստ ու քաղաքավարի պատուէրս առնելով մտաւ հացթխանոց:

Մենակ եմ խանութում ցուցափեղկերին եմ նայում, մէկէն ուշադրութիւնս գրաւեց դիմացի պատի վրայ փակցուած պայտը, անմիջապէս յիշեցի անցեալում այստեղ հացի եկած ժամանակս նկատել էի այդ պայտը եւ հետաքրքրութեան համար հարց էի տուել աշխատաւոր կնոջ.

-Քուր ջան սա ինչ նշան է պատին փակցուած:

Նա շրջուելով դէպի պատը պատասխանեց.

-Սա նալ է կոչուում, չարը (սատանայի մուտքը) խափանելու համար է:

Վրդովեցայ ոչ հայերէն բառ լսելով եւ անմիջապէս ուղղեցի բարձրաձայն ասելով.

-Քուր ջան, սրան պայտ են կոչում, անունը պայտ է, ձիերի, ջորիների եւ էշերի սմբակների են ամրացնում, ախր ինչու մեր ոսկեղնիկ լեզուն աղաւաղում ենք, էլ ուսերէն, պարսկերէն եւ այլն խառնում մեր լեզուի հետ սարքում ենք շիլաշիթ (խառնաշիթ), էլ չեմ խօսում փողոցներում խօսող ժառանգորդ տեսակը, աղբիւրը իր պարզ ու յստակ ջուրով է ախորժեղի: Այդ նկատողութիւնից յետոյ իրեն պատմեցի թէ Իրանում եւս ի մասնաւորի գիւղերում մուտքի դռան վերելում ամրացնում են այդ պայտը չարքերից եւ դեւերից պաշտպանուելու համար, ժողովրդական հաւատալիք անապաշտութիւն պէտք է համարել:

Գործաւորի ձայնը սթափեցրեց ինձ մտքերից:

-Ահա աղբէր ջան հացերը:

-Կարելի է խնդրեմ մի երեք կապոց էլ լաւաշ տաք:

Դրամը վճարելով, երկու տոպրակներով դուրս եկայ, ուրախ էի նախաճաշի համար թարմ հաց էի տանում տնեցիների համար: Երկինքը դեռ մնում էր ամպամած եւ ցուրտ, կամաց քայլերով դէպի տուն ճամբայ ընկայ մայթի կողմից, ճամբան քիչ աշխուժացել էր: Պողոտան կտրելով փողոցից շարունակեցի դէպի տուն, երկու փողոցների կտրուածքին տեսայ մի մարդ միայն կարճ տաքատը հագին, տան առջեւը մայթին կանգնած, մէջքը դէպի իմ կողմը, գլուխն ու աջ ձեռքը դէպի երկինք պարզած բարձրածայն կանչում է՝. - Տէ՛ր Աստուած, մեզ օգնիր բորոնս վիրուսից (My God, help us from corona-virus): Ես մայթին կանգնած հետաքրքր-

րութիւնից մղուած տեսարանն էի դիտում, մի տարեց կին դնչակալը երեսին ջղայնացած կանչում էր՝. - ա՛յ տղայ, հագուստդ հագի՛ր, չմըսես՛, եկեղեցի կ'երթանք, կ'աղօթենք (Hey body. Wear your clothes, so you don't get cold. Let's go to church and and pray): Չիմացայ նրանք ինչ ազգի էին, ինձ հասկանալի անգլերէնով կը խօսէին, Լոս Անջելէսը խայտաբղետ ազգերի խառնուրդ քաղաք է: Նրանց այդ վիճակում թողած ճամբաս շարունակեցի մտքերով տարուած՝ ախր Աստուած մարդուն խելք, գիտակցութիւն է տուել ճիշտ ձեւով տնօրինի իր կեանքը, բնութիւնը չաղտոտի, ջուրը, գետերը, ծովերը, ովկեանները եւ միջավայրը չապականի, շրջապատը մաքուր պահի, մարդկային յարաբերութիւնները չվտանգի, խաղաղ ու շրջահայեաց կեանք ապրի: Ով գիտէ բնութեան աղտոտութեան հետեւա՛նք է այս ժահրի տարածումը, թէ՛ աղէտաբեր գաղտնի արարք... ապագան կ'ապացուցի:

Քիչ քայլելուց յետոյ հանդիպեցի Սիմոն ընկերոջս, նա դիմակը երեսին բարիլոյտով սկսեցինք մեր զրոյցը առանց ձեռնուելու եւ անձերի հեռաւորութիւնը յարգելով:

-Հա սիմոն, այս ժամին ի՞նչ ես անում փողոցում.

-Քանի երթեւեկութիւնը քիչ է, դուրս եմ եկել քայլելու, միթէ կարելի է գիշեր-ցերեկ տունը բանտարկուած մնալ այս հրէշ վիրուսի պատճառով, ձանձրանում եմ, Աստուած չանի այս վիճակը երկար տեւի, ընկճուածութիւն եւ այլ անպատեհութիւններ առաջ կը բերի:

-Յոյսով այդպէս որ դու ես ասում չի լինի, ճիշտ է դաժան եւ վտանգաւոր մի համաճարակ է սա, սակայն աշխարհի կառավարութիւնները զօրահավաքի են ենթարկել իրենց պայքարի միջոցները նրա տարածման առաջը խափանելու համար:

-Ինչքան միամիտ ես դու, այս խմորը շատ ջուր կը խմի, գերմեծերի քաղաքականութիւնն է սա, աշխարհի կարգ ու սարքը փոխելու նպատակներ է հետապնդուում, վայն եկել է թերաճ երկրներին. նրանց դէպի սնանկութեան եւ առաւել կախուածութեան են տանելու:

-Իմ խեղճ էլ չի կտրում, որ էսքան շուտ վերջ գտնի, այս քանի ժամանակում մեր առօրեայ կենցաղը ամբողջովին փոխուել է:

Մեր նիստ ու կացը, վարք ու բարքը, հարազատական, բարեկամական եւ ընկերային շփումներն ու յարաբերութիւնները կասեցուել են, էլ չեմ խօսում մշակութային ձեռնարկների եւ ճամբորդութիւնների մասին:

-Դեռ ուր ես, եթէ այսպէս առաջ գնանք սոցիալական կեանքը չեղաշրջուելու է: Մի քանի ամիսներ առաջ մի յարգելի անձի մահուան առիթով ինչ յարգանքով ու պատուով հոծ յուզարկաւորների մասնակցութեամբ ննջեցեալը հողին էր յանձնուում մահախօսական ելոյթներով եւ դրուատանքի արտայայտութիւններով, սակայն այս օրերին թոյլ չի տրուում հինգ-վեց հոգուց աւելին նեկայ գտնուելու թաղման արարողութեան: Մէկ կեանք մարդը համալսարանի դասախօս է եղել, սերունդ է դաստիարակել, ուսում եւ գիտութիւն է փոխանցել, հապճեպ գերեզմանատուն են տանում եւ անշուք թաղում կատարում մի հինգ հոգով:

-Իմ կարծիքով մարդկանց հաւաքականութիւններից զրկելու միտում կայ, մոռացնել տալ անցեալի սովորութիւնները, իրենց թխած նորագոյն քաղաքական ու մշակութային կեանքով ապրելու համար:

-Ինչ անենք, մկրատն ու կտորը գերմեծերի ձեռքումն է, ինչպէս ուզում են, այնպէս էլ կը ձեւեն:

-Արդարեւ հնարաւոր չի այսպէս բանտարկուած ապրել, միթէ կարելի է առանց հանդէսի, հարսանիքի, խրախճանքի ապրել, կարօտախտով պիտի տառապենք:

-Լաւ, ընկեր ջան, լաւ որ քեզ հանդիպեցի, չկիսուելու պատճառով խօսքերը կուտակուել դարձել էին մաղձ, բացուելով թեթեւացայ, դեհ գնանք, յուսով շուտով հանդիպենք:

Տուն հասնելով տնեցիները արթանցել էին, աղջիկս ինձ տեսնելով հարց տուեց.

-Պա՛պ որտեղ էին գնացել:

-Նախաճաշի համար թարմ հաց առնելու:

-Միթէ քեզանից չեմ խնդրել, բոլորովին դուրս չերթաս, մարդկանց հետ չչփուես, էս վիրուսը (մանրէ-ախտ) շատ վտանգաւոր է, եթէ բռնուեցիր ծանր է լինելու, էլ չկրկնուի, հիմա հագուստներդ փոխիր, թող լուացուեն, ինքք էլ բաղնիք առ, յետոյ արի նախաճաշենք:

Ինչ արած, պէտք է լսել, ենթարկուել, մանաւանդ որ աղջիկս հիւանդանոցի դեղատան պատասխանատուներին է:

ՍԴՀԿ-ի
Խորհրդատուական Գրասենեակ
(888) 908-1887
contactus@aebu.org

ՍԴՀԿ Արեւմտեան Ամերիկայի Վարչական Մարմինի Գաղտնիութեան Կարգապահական Միութեան (ԳԿԲՄ) եւ Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի (ՀԱԽ) կը յայտարարէ որ «քորոնա» ժահրի ստեղծած տագնապալի վիճակին բերումով կեանքի կոչած ենք յատուկ գրասենեակ մը:

Սոյն գրասենեակը խորհրդատուական ծառայութիւններ պիտի տրամադրէ պետական եւ այլ նպատակներէն օգտուելու կարելիութիւններուն մասին, որպէսզի Հայ քաղաքացիները կարողանան որոշ չափով յարթախարի տնտեսական դժուարութիւնները:

Խորհրդատուութեան եւ օժանդակութեան համար կարելի է դիմել
հեռաձայնելով հետեւեալ թիւին. 888-908-1887
Կամ. contactus@aebu.org

«Քաջ Վկան»

«Երբ քեզ կը տեսնեմ երես առ երես
Լեցուր ինձ հոգով, Լեցուր ինձ ով Տէր
Որ քո քաջ Վկան միշտ լինեմ եւ ես»,
Արաքսիա ճեպեճեան

ԴՈԿՏ. ԳՐԱՅՐ ԸԵՊԵՏԵԱՆ

Հայ ժողովուրդի պատմութեան մէջ անպակաս չեն նուիրեալներ: Անոնք, որոնք իրենց համակ կեանքը նուիրեցին հայ ժողովուրդին եւ որ նաեւ նոյն այս կեանքերը հասցուցին ֆիզիքական նահատակութեան: Այս շեշտուած ձեռով՝ Յեղասպանութեան օրերուն եւ անկէ ետք ալ: Եւ այս առանց բացառութեան՝ այր թէ կին: Անոնք իրենց հաւատքը եւ անոր վկայութիւնը վերածեցին ապրող իրականութեան եւ այդ վկայութիւնը հասցուցին մինչեւ ֆիզիքական նահատակութեան:

Բայց նահատակութիւնը չի վերջանար ու չի կենար ֆիզիքական մահով, որովհետեւ կայ անոր հոգին եւ այդ հոգին կազմաւորող հաւատքը, որ ապրող իրականութեան կը վերածուի: Անոնք՝ նահատակները, իրենց հաւատքը եւ հաւատքի կեանքը հասցուցին ամէնէն բարձր համոզմունքին: Համոզմունք մը, որ անսակարկելի է եւ մանաւանդ կատարեալ: Եւ այնքան բարձր ու կատարեալ, որ իրենց հաւատամքը հասցուցին մինչեւ ֆիզիքական նահատակութեանը՝ իրենց հաւատքի ինքնութեանը համար: Անոնք մեռան, որպէսզի ապրի ժողովուրդը: Ապահովուի հայուն եւ անոր պատմութեան շարունակականութիւնը: Անոնք դարձան ՔԱՋ ՎԿԱՆԵՐԸ իրենց հաւատքին ու համոզմունքին:

Արաքսիա ճեպեճեանի կեանքը կը պատկանի այն նուիրեալներուն, որոնց համար հաւատքը եւ անոր համար նահատակութիւնը ապրեցուց հայ ժողովուրդը: Արաքսիա ճեպեճեանի հաւատքը իր ամբողջ կեանքն էր եւ որ ինչպէս ինք պիտի որակէր. «Տէր, քեզ եմ տալիս իմ կեանքը, իմ շունչը»: Արաքսիա՝ իր կեանքը տալով Տիրոջ, չվախեցաւ ծառայել հայուն եւ զնաց մինչեւ նահատակութիւն. «էլ չեմ վախենում դժոխքի ահից»:

Արաքսիա ճեպեճեան՝ քաջ վկան այս նուիրական հաւատքին:

Արաքսիա կեանքը սկսած է Այնթապէն, իր ծննդեան թուականը երեւի 1880 տարիներուն: Նախնական ուսումը ստացած է ազգային Հայկանուշեան վարժարանին մէջ, որմէ ետք Այնթապի Ամերիկեան Աղջկանց վարժարանին մէջ, որուն շարունակութիւնը ներկայ օրերու Հալէպի Գոլէճն է, Հալէպ, Սուրիա: Ապա կ'ուսանի Մարաշի Աղջկանց Գոլէճին մէջ: Աւարտելէ ետք, կը նուիրուի ուսուցչութեան առաքելութեան: Արաքսիա՝ ուսումնաստեան էր իտասարդուհին, 1911թ. կը մեկնի Անգլիա եւ կը հետեւի Ուոուտպորտ Գոլէճի դասընթացներուն: Բայց արեւմուտքի հմայքը Արաքսիայի համար նախապատուութիւն չէր եղած: Անոր համար իր հայ ժողովուրդի ծառայութիւնը առաջնահերթ էր: Կը վերադառնայ եւ դարձեալ կը նուիրուի ուսուցչական պաշտօնին: Վրայ կուգայ մեծ պատերազմը եւ արհաւիրքի օրերը: Արաքսիան եւ իր ընտանիքը կ'աքսորուին Տէր Զօր, ինչպէս ամբողջ հայութիւնը: Եւ տարագրութեան ընթացքին կար հմայիչ առաջարկը Արաքսիային,

որ իր կեանքը կրնար փոխել: Վերջապէս Արաքսիա ծանօթ դաստիարակ եւ կրթական մշակ էր: Հռոմի Պապին տեղակալը կ'առաջարկէ անոր, որ դաւանափոխ ըլլայ եւ իր տան մէջ պաշտպանուի եւ հոգ տանի իր գաւազներուն կրթութեան: Իսկ Արաքսիայ կեցուածքը: Ան նախապատիւ համարեց իր հայ ժողովուրդին հետ ըլլալը եւ անոնց համար ապրիլ՝ նոյնիսկ երբ այդ ապրելուն մէջ կար տառապանք:

Տէր Զօրը Արաքսիայի համար կը դառնայ ծառայութեան մեծ դաշտ: Ան տարագիր ու տառապող հայուն նպաստ կը բաժնէ, հիւանդները կը խնամէ, անոնց վէրքերը կը դարմանէ եւ Յիսուս Քրիստոսի յոյսի եւ սիրոյ կեանքը կը քարոզէ: Արաքսիա այսպէս կը գրէ իր նամակագրութիւններուն մէջ՝ ուղղուած եւրոպական միսիոնարական ու բարեսիրական կազմակերպութիւններուն. «Ոչ մէկս գիտեմք, թէ ե՞րբ եւ ո՞ւր երթալու ենք: Հայ բնակչութեան չքաւորութիւնն ու ողորմելիութիւնը աննկարագրելի է»:

Արաքսիա ձեռնածալ չմնաց այս «աննկարագրելի» իրողութիւններուն դիմաց. «Ամէն օր կ'երթանք ետ գնելու ծախուած երեք չորս աղջիկե, կըսէ ան: Ու տակաւին կը փորձէ բաժնել հաց եւ կերակուր՝ այն, որ ինք չունէր, բայց կը ճառէր: Երբ անօթի հայ կնոջ մը մէկ հնչուն ոսկի կուտայ, կինը լալով կ'ըսէ. «Եթէ քիչ մը աւելի կանուխ հասնէիր, երեխաս կեանքէ հեռացած պիտի չըլլար»: Բայց Արաքսիա որո՞ւն հասնէր որ հասնէր:

Արաքսիա ապրեցաւ Եփրատ գետին եւ անոր մահուան ճիրանները. «Կին մը ինքզինք Եփրատին մէջ նետեց տեսնելէ ետք թէ իր հարազատը անօթի մեռաւ: Հայր մըն ալ նոյնը ըրաւ»: Արաքսիա կ'այցելէր ու մօտէն կը փորձէր ծանօթանալ իւրաքանչիւր հայ ընտանիքի: Անոր սիրտը այդքան «կապուած է տառապեալներուն», որ իր կեանքը կը վտանգէր՝ փրկելու համար անոնցմէ ոմանք:

Արաքսիա ապրեցաւ իր ժողովուրդին «տարագրութեան ճանապարհին ամէնօրեայ խազանարումը եւ ծեծը»: Ու տակաւին «հալածանքը եւ ճնշումը»: Եւ կար Արաքսիայի խորհուրդը. «Ո՞վ պիտի կարենայ վերացնել այս անողորմ պայմանները»: Արաքսիա տուաւ իր խորհուրդին նոյնինքն իր պատասխանը: Ինքը՝ Արաքսիան: Արաքսիան, որ կառչած էր

հաւատքին եւ չէր գլանար քաջաբար վկայել. «որ քաջ վկան միշտ լինեմ եւ ես»:

Արաքսիայի մարդասիրական եւ ազգասիրական ծառայութիւնը եւ իր անդուլ հեւքը հասնելու համար իր հայ ժողովուրդին կարիքներուն, կառավարութեան մասնաւոր ուշադրութեան եւ հետապնդումի առարկայ դարձաւ: Արաքսիա կը ձեռքաւորուի եւ կը բանտարկուի Տէր Զօրի մէջ, ուր կ'ենթարկուի տաժանելի չարչարանքներու: Ան կը նահատակուի Տէր Զօրի բանտին մէջ 1916թ.:

Արաքսիան իր հաւատքի համոզմունքը հասցուց կատարելիութեան, որ զինք տարաւ նահատակութեան: Իր կարճ կեանքը աշխարհի վրայ եղաւ այս հաւատքի կեանքին քաջ վկայութիւնը՝

Գու՛ն տանու ես ինձ դէպի հայրենիք,
Եւ երբ յոգնած եմ՝ տալիս ես թարմ ոյժ.

Եւ դու լեցնում ես ամէն իմ կարիք,

Որ քեզ ծառայեմ կայտառ ու աշխուժ:

Արաքսիայի ծառայութիւնը եղաւ կայտառ ու աշխուժ: Ան չյոգնեցաւ տգնել եւ աղերսել իր ժողովուրդին կարիքներուն: Իր միջազգային բոլոր կապերը օգտագործելով, ան չյոգնեցաւ գրել. «Տէր Զօրը պէտք ունի օգնութեան»: Ան փորձեց կարելի սահմաններուն մէջ օգնութիւն հասցնել տարագրեալ իր ազգակիցներուն:

ըուն:

Արաքսիան հարազատերէն նկարագրեց իր ժողովուրդին ապրած արհաւիրքը եւ իր փորձառութիւնը Տէր Զօրի մէջ. «Ես որեւէ կերպ չեմ չափազանցեր»: Որովհետեւ այդ բոլորը ապրուած փորձառութիւն էր: Այդ ապրուած փոր-

ձառութիւնը իրն էր եւ իր այդքան սիրած հայ ժողովուրդին տառապանքներն էին, որոնք տարին զինք մինչեւ նահատակութիւն: Այս ալ Արաքսիային եւ անոր հաւատքին քաջ վկայութիւնն էր:

Արաքսիայի նահատակութեանն անմիջապէս ետք եւ որպէս յարգանք անոր կեանքին ու վկայութեան, Անգլիոյ Ուոուտպորտ Գոլէճի սրահին մէջ տեղադրուեցաւ յուշատախտակ մը, որ մինչեւ այսօր կը մնայ հոն:

Անգլիոյ յուշատախտակին հետ այսօր Յեղասպանութեան հարիւր եւ հիգներորդ ամեակին առթիւ, թող որ այս տողերը ըլլան փոքր յարգանքի գիր Արաքսիային՝ եթէ մէկ կողմէ իմ ընտանիքիս հարազատին բայց նաեւ հայ ժողովուրդին հարազատ մէկ այլ նուիրեալ անդամին: Այն նուիրեալ անդամը, որ ապրեցաւ իր հաւատքին շնորհած կեանքը եւ այդ ալ քաջ վկայութեամբ: Վկայութիւնը իր դէմքին, որուն վրայ սրբութեան ճառագայթներ կ'արտացոլար եւ անոր ձայնին մէջ Յիսուս Քրիստոսի ձայնը կը լսուէր:

Եւ դէմքը ու ձայնը ան միացուց իր ապրող կեանքին: Կեանք մը, որ եղաւ ապրող քաջ վկայութիւն մը: Վկայութիւնը Աստուծոյ եւ հայ ժողովուրդին: Արաքսիայի նահատակութիւնը, եթէ այսօր տակաւին կ'ապրի, քանի կայ այդ նոյն կեանքին հաւատքը ու անոր քաջ վկայութիւնը: Եւ այս վկայութիւնը կ'ապրի այսօր:

Նման հաւատքի կեանքերն են, որոնք ապրեցուցին հայ ժողովուրդը եւ պիտի շարունակեն ապրեցնել: Կեանք-կեանքեր, որոնց պիտակը հաւատքն է եւ անոր քաջ վկայութիւնը:

Արաքսիա ճեպեճեանի հաւատքի կեանքին քաջ վկայութիւնը: Բայց նաեւ իմ եւ իւրաքանչիւր հայունը: Եւ հայը պարտի այս հաւատքի կեանքին քաջ վկայները ըլլալ, որպէսզի հայուն կեանքը եւ անոր պատմութիւնը շարունակուին:

Հայուն հաւատքի կեանքը եւ անոր համար ապրող հայ քաջ վկայները: Արաքսիան եւ իր նմանները մնացին քաջ վկայներ: Մենք ալ պարտինք մնալ:

Քաջ վկայները:

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State: ----- Zip Code: -----

Country: -----

Tel: ----- Email: -----

Ցաւակցական

Շողիկ Մանկրեանի վաղահաս մահուան տխուր առիթով Տոբթ. եւ Տիկին Արշակ եւ Վարդուհի Գազանձեան իրենց խորագգաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի հարազատներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն, յատկապէս ամուսնոյն՝ Կիւրեղ Մանկրեանին եւ դստեր՝ Տէր եւ Տիկին Յակոբ եւ Նանոր Հէլվաճեաններուն եւ մերձաւորներուն:

Առ այդ, փոխան ծաղկեպսակի, 100 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ի ֆոնտին:

Ցաւակցական

Շողիկ Մանկրեանի անակնկալ եւ վաղահաս մահուան տխուր առիթով, Տէր եւ Տիկին Տիրան եւ Մարգրիտ ձէրէճեան կը յայտնեն իրենց խորին ցաւակցութիւնները եւ վշտակցութիւնները հանգուցեալի ամուսնոյն՝ Կիւրեղ Մանկրեանին եւ դստեր՝ Տէր եւ Տիկին Յակոբ եւ Նանոր Հէլվաճեաններուն եւ համայն հարազատներուն:

Առ այդ, փոխան ծաղկեպսակի, կը նուիրեն 200 տոլար «Մասիս»ի ֆոնտին:

ԺՊԻՏ Հայու Դառնացած Ծիծաղը

Շարունակուած էջ 11-էն

տրտմած պիտ եւ թախծած պիտ:

Սիրելի ընթերցող, դուք կարծեցի՞ք, թէ հայը նախ ստուար բառարաններ կապեց, բարդ գզգզումներու բարդ բառերով ողորուած, ապա սկսաւ մտածել եւ ապրիլ... Յիշեցնենք վահէին եւ Ծիծեռնակաբերդը այսօր այցելող բոլոր հայորդիներուն, թէ մենք ենք մեր բառերը, ու անոնք մեր անցեալի ականատեսներն են, սպիները երբեմն: Իսկ այժմ, արտօնեցէք այսօր երկու նոր բառ եւս առաջարկեմ - «սեւած պիտ» եւ «ժահրած պիտ», քանզի մեր գեղապաշտ գրիչները իրենց վերջին մղձաւանջի մէջ հարկադրուեցան տեսնել այդպիսի դէմքեր, Չապէլ Եսայեանի խօսքով՝ «Մեր թրքահայ մտաւորականները, գրեթէ առանց բացառութեան, ամենէն փայլուն ներկայացուցիչներէն սկսելով մինչեւ ամենէն խոնարհները՝ մեծ հոգեկան արիւթիւնով դիմագրաւեցին թշնամիին հալածանքներուն: Ես տեսայ մարդիկ որ ստոյգ եւ քստմունքի մահուան մը կը դիմէին ժպտադէմ ու անշիջանելի յոյսի հրաշքը աչքերու մէջ», Կովկասահայ գրական երեկոյ: Կը նստինք հանրաշարժ: Պա-

տուհանէն կը յայտնուի հայրենի բնակարաններ: Յոյսը այժմ մեզի կը թելադրէ երգել ժպտով: Կը մտաբերեմ մեղեդիներ, որոնք 50ական թուականներուն ձայնասփիւռի ունկնդիրներուն ոգեւորութիւն կու տար. «Զարթնել ես, Արարատ, ժպտ կայ դէմքիդ», «Լուռ կը նայեն ինձ աչքերդ ժպտուն, / Իմ լաւ, իմ մաքուր, իմ անոյշ երազ», «Իրար նայէինք անոյշ կարօտով. / Քնքոյշ ժպտայինք յանկարծ իրարու», «Մեր երկրի սրտումը, / ժպտավառ եւ տաք է», «Իմ երկրի վրայ շողում է / Սարը Արարատ, / Եւ խաղողը, մեր ժպտում է / Քաղցր ոսկեհատ»: Իսկ հանրաշարժի ձայնասփիւռէն, շնորհակալութիւն վարորդ Արտուշին, մեղմ կը հնչէ մէկ այլ երգ, «Բարի արագիլ», ու ժպտ կը ցանէ վահէի եւ իր դասընկերներու շրթներուն, - դուք որոշեցէք, թէ ի՞նչ տեսակ ժպտ էր ան. գեղեցի՞կ, գունաւոր, բարի, թէ՞ քաղցր:

Իմ բալիկների աստղերն են շողում Յոյսով անթառամ, վարդերով վառման, Վշտերս դառան ժպտներ շողում, ժպտներ, ժպտներ շողում:

Պատրիարքներու Վախճանման 30-Ամեակ

Շարունակուած էջ 12-էն

իր յորդորն ու վճիռը: Այդ օր Երուսաղէմի մէջ յիւրաւի կը հանգստանար Վեհափառ Հայրապետին միտքը թէ դրական ուղղութեամբ կ'ընթանային Երուսաղէմն ու Կ. Պոլիսը:

Վերադարձ Մայր Աթոռ Տ.Տ. Վազգէն Ա. Հայրապետ Ս. Յակոբեանց վանքի Չեռագրա-

տան այցելութիւն մը կուտար Յունիս 30-ին ու կը դիմաւորուէր բազմավաստակ ձեռագրագէտ Նորայր Արքեպիսկոպոս Պողարեանի կողմէ, որ տարիներու իր տքնաշան աշխատանքով ցուցակագրեր էր եւ հրատարակել մինչ այդ 2365 ձեռագիր մատեաններ: Վեհափառ Հայրապետը յաջորդ օր Ամմանի եւ Փարիզի վրայով կը վերադառնար Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին:

Հայկեան Արտաքինով Սեր Մարզանքի

Շարունակուած էջ 11-էն

կութեամբ չնայեցաւ կեանքին՝ գաւազները կային հոս, ովկիանոսի այս ափին, պէտք էր անոնց մօտ ըլլալ եւ օրերը լեցնել անոնց ներկայութեամբ ու յաջողութիւններով:

ԱՄՆ-ի այս ափերուն ան ունեցաւ երկու տուն՝ գաւազներուն տունն ու ՀԲԸՄիութեան կեդրոնը: Ոչ մէկ ձեռնարկ կը փախցնէր եւ առաջին եկողներէն մէկը կ'ըլլար: Առիթով մը ելոյթ պիտի ունենայի Կլէնտելի Քաղաքային գրադարանին մէջ. կազմակերպիչները մեծ թիւով հանդիսականներ կը սպասէին նկատի առնելով օրուան առիթը: Օր մը առաջ Պրն. Հրաչ հեռաձայնեց ըսելու համար թէ ցաւով այս անգամ պիտի չկրնայ ներկայ գտնուիլ: Հանգստացուցի գինք եւ խնդրեցի որ իր առողջութեան հետեւի: Յաջորդ օրը երեկոյեան ան եղաւ առաջին ներկայացուցիչներէն մէկը՝ քանի մը բարեկամներ ալ հետը բերելով:

- Պրն. Գոճայեան,- ըսաւ ինծի,- չդիմացայ, ըսի որ միշտ ներկայ գտնուած եմ քու բոլոր ելոյթներուդ, այս մէկուն ալ կ'ուզեմ ներկայ ըլլալ:

Տակաւին շատ թարմ է իմ վերջին հանդիպումս 2020-ի Յուն-

ուարին, Փաստինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցու բակին մէջ՝ Մեղրեան բարերար եղբայրներու աւանդական հոգեհանգստեան առթիւ: Այդ օրերուն մտահոգութիւններէս մէկն էր Պրն. Հրաչի առողջական վիճակը, որովհետեւ շատոնց լուր չունէի իրմէ: Ուրախութեամբ թօթուցի ձեռքը եւ ուրախութիւնս յայտնեցի գինք այսպէս առոյգ տեսնելուս համար:

- Պրն. Մինաս, ես եւ մեր ընկերներն ալ քեզմով մտահոգուած էինք եւ յաճախ կը հեռաձայնէինք տիկնոջը, ուրախացանք որ ամէն ինչ յաջող անցեր է: Ես բնաւ չեմ փախցներ Մեղրեան Բարերար եղբայրներու հոգեհանգիստն ու ոգեկոչման նուիրուած հոգեճաշը:

Սիրելի ուսուցիչ, գալիք տարի այլեւս քեզ ալ պիտի չտեսնանք անմահ Բարերարներու տօնին, բայց պիտի յիշենք քեզ հոգեհանգստեան արարողութեան ընթացքին: Ափսո՞ս, հազար ափսոս, որ համաշխարհային այս վարակին պատճառով չկրցանք աշակերտներով, բարեկամներով, միութենականներով եւ կուսակցական ընկերներով յաւուր պատշաճի տալ մեր վերջին հրաժեշտը:

Խոնկ ու աղօթք քու յիշատակիդ:

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

- Հետաքրքրուած ենք իրենց փոխարժեքով ստանալ՝
- Հայկական երգարաններ
- Կիլիկիոյ պատմական գիրքեր
- Ցեղասպանութեան հետ առընչուած գիրքեր

Եթէ ունիք եման գիրքեր եւ կը փափաքիք զանոնք վաճառել, կը խնդրենք մեզի հետ կապ հաստատել Հեռաձայնելով՝ ՎԱՀԷ ԱՁԱՊԱՀԵԱՆԻՆ:

Նոր Գիրքերու
Տպագրութեան
եւ Հին Գիրքերու
Նորոգութեան

Vahe Atchabahian

2004 E. Washington Blvd. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC

MEMBER

Garine Depoyan

626-755-4773
554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106
ghdepoyan@gmail.com

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
 Tel: (626) 797-7680
 Massis2@earthlink.net

